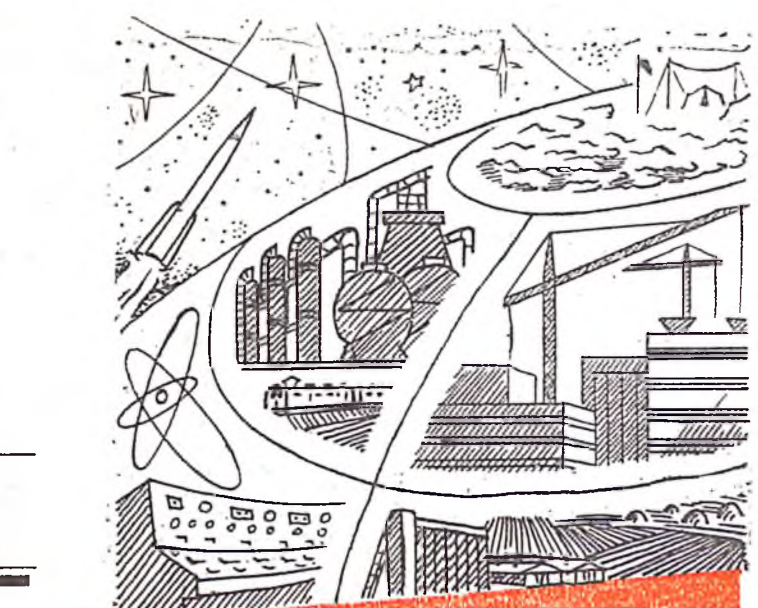
ҺАЙНДЭРӨӨР, ХҮНДЭТЭ НҮХЭДҮҮД!

Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, ...АДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

...21 оной ...ээ гарана | № 102 (16625) | 1984 оной май 1, вторник | Сэн 3 мүнгэн.

...ЭР К. У. ЧЕРНЕНКО МОСКВАГАЙ «...П И МОЛОТ» ГЭЖЭ МЕТАЛЛУРГИЧЕСКА ...ВОДОЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭДТЭЙ УУЛЗАБА

...Серп и Молот» ...гическа завод ...стриин түрүү ...дай нэгэниинь ...гаран жэлэй ...һэн баян түү...тэй, ехэ кол...дэрэйнь ажал ...шагта юм. ...ческэ хэмжээн, ...һайн эмхидхэл, ...бэлиг шада... заводой ажал... даабаринууд ...уялгануудаа дүүргэлгые ...олгоно.

...лот» гэжэ заво... Майн Нэгэ... шэнэ амжалта...

...металлургнуудта ...һан һайндэр ...байба. Апре... КПСС-эй ЦК-гай ...кретарь, СССР-... Соведэй Прези... ...лэгшэ К. У. ...үдэлмэришэдтэ ...а, Константин ...ненко заводой ...эй ажал хэрэ... үнэн зүрхэнһөө ...КПСС-эй ЦК-гай ...гэшүүн, КПСС-... ...нэгэдэхи секре... ...шин ба КПСС-... ...литбюрогой гэ... ...дат, КПСС-эй ...рь В. И. Дол... ...ндэ хабаадаа.

Предприятиие һэльбэн шэнэдхэлгын ябасаар, социалис мүрысөө эмхидхэлгээр, металлургнуудай ажалай эрхэ байдалаар, һуудал байдалаар, партийна организациин хүдэлмэрөөр нүхэр К. У. Черненко һонирхоһон байна.

Предприятиин парткомой секретарь И. В. Грибков уулзалгые нээгээ.

Гурбан орденто «Серп и Молот» гэжэ заводой революционно ба ажалай баян ёһо заншалнууд тухай тэрэнэй директор В. А. Исаев хөөрэжэ үгөө. Предприятида прокат, калиброванна түмэр, эрхим шанартай жэбэрдэггүй булад ба шудхаса, арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилэгдэн гаргагдадаг байна. Заводой продукци арадай ажахын бүхы һалбаринуудта эльгээгдэдэг, дэлхэйн олохон гүрэнүүдтэ худалдаанда гаргагдадаг юм.

Заводой үйлэдбэриие зогсоонгүй бэелүүлэгдэжэ байһан һэльбэн шэнэдхэлгэ хадаа заводой хүгжэлтэдэхи тон шэнэ шата болоно. Онсо шухаг автомат комплекснууд баригдажа, ашаглалгада оруулагдаа юм.

Булад хайлуулагша В. М. Курбаков Константин Устинович Черненкэдэ хандажа, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшээр һунгагдаһанаарнь үнэн зүрхэнһөө амаршалаа. Тэрэнэй политическэ гайхамшагта бэлигые, ажабайдалай баян дүй дүршэлые, партийна залан сэхэ ба номгон даруу зангые хүдэлмэришэд үндэрөөр сэгнэдэг юм гэжэ тэрэ хэлээ. Ажалша хүнүүд тухай саг үргэлжын анхарал оролдолго гаргадаг байһанайнь түлөө хүдэлмэришэдэй үмэнэһөө Константин Устиновичта үнэн зүрхэнэй талархалаа мэдүүлһэн, Эхэ оронойнгоо аша туһада партийна ба гүрэнэй олон янзын ажал ябуулгадаа ехэ амжалта туйлахые хүсэһэн байна.

Амгалан тайбан байдалтай байһандаа партидаа баяртайбди гэжэ булад хайлуулагша үгэеэ үргэлжэлүүлээ. Эдэ бүгэдэ хэды ехэ оролдолгоор туйлагданаб гэжэ бидэ һайн ойлгонобди. Совет хүнүүдтэ амгалан тайбан байдал хангахын тула ЦК-гай Политбюро, манай партиин хүтэлбэрилэгшэ ба гүрэниие толгойлогшо, Та, Константин Устинович, эршэтэй шангаар ажалланат гэжэ бидэ мэдэнэбди. Тиин партиин хүдэлмэришэн ангида найдахадань болохо. Оронойнгоо хүсэ шадалые бэхижүүлхын тула хүдэлмэришэн анги бүхы юумэ хэхэ юм. Мүнөө жэлэй социалис уялгануудые абахадаа, бригада түсэбһөө гадуур 150 тонно булад хайлуулха гэжэ хараалаа юм.

Металлургнууд хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ байха гээд тэрэ мэдээсээ.

Үйлэдбэриин шиидхэхы бүхы участогуудта коммунистнууд хүдэлдэг гээд нүхэр Курбаков мэдээсээ. Тэдэнэр түрүү үүргэеэ нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэдэг юм. Арад зоной дунда эгээл хүндэтэй мэргэжэлнүүдэй нэгэн гэжэ тоологдодог металлургын мэргэжэл тухай тэрэ омогорхолтойгоор хэлээ. Мүнөөдэр энэ мэргэжэлдэ ехэ эрдэм мэдэсэ, соёл болбосорол хэрэгтэй болодог юм.

Социалис Ажалай Герой, ахалагша мастер Б. В. Чуканов нүхэр К. У. Черненкэдэ хандаба. Хүндэтэ Константин Устинович, Тантай уулзалгын баяртай үйлэ хэрэгые һамбаашалан, бидэ, үйлэдбэришэдэй һанаае зобоодог зарим һанал бодолоороо андалдаха хүсэлтэйб. Жэшээнь, ажал эмхидхэхэ бригадна арга абажа үзэбэл, металлургнууд тэрэнэй булюу һайн бүхы талануудые гүнзэгыгөөр мэдэрээ. Бригадада «минии» ба «манай» гэһэн ойлгомжонууд нэгэн ниитэ боложо ниилэнхэй гээд тэрэ онсолон заагаа.

Үйлэдбэри дээрэ хүдэлдэг мастернууд, арга боломжын бии һаань, бригадын бүридэлдэ ородог байха ёһотой

[Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта].

Р. Абидуевай зураг.

...ЭР К. У. ЧЕРНЕНКЫН ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

...ҮҮД!

...лзаха арга бо...йһнаа үндэрөөр ...рынь гэхэдэ, таа...ономико хурдан ...жөөхын түлөө ...зэргэдэ даб...эришэн ангиин ...түлөөлнэ ха юм-

...дай ажаһуужа, ...һан ниитын-по...шон байдалда, ...хойшолуула... асуудалнуудые ...хёохы ёһоор ...замуудые бэ...жэтэй һайн байл... ...илга онсо удха ...а. Ажабайдалай ...-үүдаар боложо хубилалтануудые ...дэмжэнэ.

...ралиин ба апре...нүүдэй, СССР-эй ...зарлалай Вер...эй нэгэдэхи сес...бэринүүд иимэ ...лые бэхижүүлхэ, ...ээр шэглүүлэг... бүгэдэ коммунис ...бүхы шэглэл...этэйгээр, эр...жаллахыемнай зо-

...алга Майн нэгэ...тэхэнэ боложо ...ба эб найрам... ...ехэ һайндэрөөр ...гай Политбюро... ...Верховно Сове...мэй, Совет пра...умэнэһөө таана...гэт хүнүүдые ха...ршалнаб. [Удаан ...альга ташалга].

...ами халуунаар уг...өхэеэ хэлэһэнэйт...ээгы сэдьхэлһээ ...н хүргэнэб. Энэ Коммунис парти... Центральна Ко...бэришэгүй этигэл ...о гэжэ тоолоноб.

...оруудтэй харилсаа ...олгын ленинскэ ...манай парти до... бэелүүлэгдэжэ ...

...станок бүтээгшэд...айнгаа, һүүлээр ...мирович Андро... ...сэдьхэлээ ехээр ...рэһыень элихэ...аб. Ажабайдалай ...ехэ зорилгонуу...эдээ, хүдэлмэри...ененуудта, завод-

то тэдэнэй хэлэһэн бодолнуудта тэрэ нэгэнтэ бэшэ хандадаг һэн.

Иимэ уулзалганууд тон шухала, тон ашатай туһатай юм гэжэ хэлэхэ байнаб. Тиин мүнөөдэрэймнай хөөрэлдөөн оронойнгоо ажалай һудалай сохисые гүйсэд дүүрэнээр мэдэрхэ арга олгобо. Һанаад үзэхэдэ, мэдээжэ хэдэн асуудал мүнөө улам бүри тодорхойгоор табигдаба.

Нүхэдүүд! Гурбан орденто танай предприятиин нэрэдэ Соведүүдэй ороной түүхэтэ һүлдэ — Хадуур ба Балта нэгэдүүлэгдэнхэй. Заводой хүдэлмэришэд революционно тэмсэлшэдэй, ажалшадай гүрэниие байгуулагшадай түрүү зэргэнүүдтэ ябаһан байгаа. «Серп и Молот» хадаа эрхим шанарай металлургиин түрүүшын предприятинуудай нэгэн боложо, социалис индустрижүүлгын түүхэ-бэшэгтэ оронхой.

Манай экономикын урда табигдаһан зорилгонуудые шиидхэлгэдэ заводой коллективэй, тэрэнэй партийна организациин ехэ харюусалгатайгаар хандадаг байһаниинь Центральна Комитедтэ һайн мэдээжэ.

«Серп и Молот» заводой металлургнууд 1983 оной даабаринуудаа, үндэр уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэһэн байгаа. Энэ жэлэй нэгэдэхи кварталда завод яһала һайн эршэ дэлисэтэйгээр хүдэлөө. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбэй 4-һөө дээшэ процентээр үлүүлэн дүүргэгдэһэниинь шухала. Яһала һайн эхин гэээшэ ааб даа. Арад зоной дунда хэлсэгдэдэгэй ёһоор, энэмнай үшөөл бага байна.

Мүнөө үедэ һалбаринуудые шэнэ техникээр зэбсэгжүүлгэ, эрдэм наукын ба түрүү дүй дүршэлэй шэнэ туйлалтануудые нэбтэрүүлгэ онсо удха шанартай юм. Энэ хадаа үе сагай хойшолуулашагүй шухала эрилтэ, сагай онсо шэнжэ мүн. Тэрэ юундэ шухала удха шанартайб гэхэдэ, мүнөөнэй демографическа оршон байдалда урдынхидал адляар ажалша хүсэнүүд нэмэхэгүй байна бшуу.

«Металлые «индустриин хилээмэн» гэжэ дэмы нэрлэдэггүй. Хара металлургиие техническэ талаарнь нарижуулан һайжаруулха тухай тусхай тоггоол КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой абаһаниинь таанадта мэдээжэ ааб даа. Эрхим шанартай, гаргаша багатай металлай продукци ехээр гаргаха гээшэ эндэ тон шухала гэжэ тоолонобди. Тиигээгүй һаа, машина бүтээлгэдэ, барилга дээрэ, бусад һалбаринуудта зохихо хубилалтануудые туйлажа шадахагүй байнабди.

Һэльбэн шэнэдхэлгэ, гол фонднуудые шэнээр нэмээлгэ хадаа энэ үндэһэн шухала зорилгые шиидхэхэ гол харгы замуудай нэгэниинь болоно. Танай коллектив имагтал энэ замаар таарамжатай зохидоор, эршэмтэйгээр дабшана.

Москвагай түбтэхи металлургическа предприятида шэнэ байдал байгуулха гээшэ юрын хэрэг бэшэ гэжэ сэхэ хэлэхэ байнабди. Газаашань үргэдхэхэ, үйлэдбэреэ зогсоохо бэшэш. Тиихэдээ оршон тойронхи байгаалиие сахин хамгаалха талаар улам үргэжэ байгаа эрилтэнүүдые хэлбэришэгүйгөөр сахиха шухала.

Заводой мэргэжэлтэд болон хүдэлмэришэд, проект табигшад ба барилгашад ехэ юумэ хэжэ байна гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Шэнэ хүсэнүүдые ашаглалгада оруулхатаяа хамта хүдэлжэ байгаа цехүүдые һэльбэн шэнэдхэлгын һайн, техническэ ба экономическа үндэһэ баримтатай аргануудые тэдэнэр олоо гэжэ намда элидхээ һэн. Олонхи онол аргануудынь эрхим шанартай продукци гаргадаг мүнөөнэй комплекснуудта нэбтэрүүлэгдэнхэй. Һаял хада эдэ бүгэдые гадаадын оронуудһаа худалдажа абадаг байгаабди. Ажаллаха арга боломжо нилээд һайжаруулагдаа.

40 гаран поточно лини ашаглалгада оруулагдаба. 1200 хүдэлмэришэд хүшэр хүндэ хэрэгһээ сүлөөлэгдэһэн байна. Тиин мүнөө тэдэнэр үргэлжэ дээрээ оньһожоруулагдаһан, автомат оньһоор хангагдаһан участогуудта хүдэлнэ. Заводто ажалай бүтээсэ 22 процентээр дээшэлүүлэгдэнхэй.

Тобшолбол, ажалайтнай дүнгүүд үрэ түгэс, бата найдамтай байна. Парти, правительствын шиидхэбэринүүдые хайшаа гэжэ харюусалгатайгаар, жаяг журамтайгаар бэелүүлхэ талаар «Серп и Молот» заводой коллектив һайн жэшээ харуулна гээд хэлэхэ дүүрэн үндэһэ баримтатайбди. [Альга ташалга].

Энэ талаар ехэ хүсэ шадалаа гаргаһантнай элитэ. Хэрбээ ажал хэрэгтээ ёһотойгоор хандабал, Ленинэй хэлэһэнэй ёһоор, тэрэниие «онсо эршэмтэйгээр» эрхилбэл, ехэ хүсэ шадалаа гаргаха байнабди. Хараалһан бүхы юумэеэ дүүргэхын тула үшөө ехээр ажаллаха ушартай болохо байнабди. Гэбэшье «Серп и Молот» заводой коллектив хүдэлжэ шададаг, тиимэһээ энэ зорилгоёо бэелүүлжэ байха гэжэ һананаб.

Партиин Московско городской комитедэй, Хара металлургиин министерствын саг үргэлжын анхарал оролдолго хандуулаагүй һаань, ехэ бодото туһаламжа үзүүлээгүй һаань, заводой партийна организациин үдэр бүри эдэбхитэйгээр хүдэлөөгүй һаань, мүнөөдэр хэлсэжэ байһан үрэ дүнгүүднай туйлагдахагүй байгаал.

Бүхы металлургида тодорхой ехэ үрэ дүнгүүдэй хараалагдажа байһаниинь экономико хүгжөөһэн ушар баримта болоно гэжэ хэлэхэ ёһотойб. Предприятинуудай коллективүүдтэ мүрысөөн эмхитэй һайнаар дэлгэрүүлэгдэнхэй. Энэ жэлэй нэгэдэхи кварталай социалис уялганууд дүүргэгдээ. Абаһан эршэ дэлисээ хэлбэришэгүйгөөр батадхаха, улам түргэдхэхэ гэһэн зорилго табигдана.

Металлургиин мэргэжэлэй нэрэ хүндэ тухай асуудалай таанадай зүрхэ сэдьхэлые хүдэлгэжэ байһан тухай нүхэдүүд мүнөөдэр хэлэбэ. Танай хүдэлмэриин тон эршэмтэй, айхабтар орёо байһаараа шалгардагынь мэдээжэ. Тэрэнэй нэрэ хүндые дээшэлүүлхэ хэрэгтэй. Халуун цехүүд соо хүдэлдэг хүнүүдэй ажалай урма баяр асархынь, ёһотойгоор сэгнэгдэхын тула министерствэнүүд болон албан зургаанууд, совет органууд ба профсоюзууд, манай олониитын дунда мэдээсэлнүүдые дэлгэрүүлэн тараадаг хэрэгсэлнүүд анхаралаа хандуулха зэргэтэй.

[Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта].

АМАР МЭНДЭ, АЛДАРТА МАЙ!

Мүноодэр уласхоорондын һайндэр. Мүноодэр бүхы дэлхэйн ажалшан арадууд улаан тугуудаа үргэнхэй, эб найрамдалай, демократиин ба социализмын түлөө тэмсэлээ саашадань үргэлжэлүүлхээр бэлэн байһанаа мэдүүлжэ байна. Хото городуудта, хүдөө нютагуудта, үйлсэ талмайнууд дээгүүр хүн зоной жагсаал хүсэтэ мүрэнэй урасхал шэнги шэнэ-шэнэ долгёор эбхэрэн үнгэрнэ. Хүн түрэлтэнэй эдлэжэ байгаа бүхы баялигые өөрынгөө улаан гараар, ухаань бодолоороо зохёон байгуулжа байгаа ажалша хүнүүд алишье орон нютагта ажаһуужа байбашье, гэрэлтэ һайхан ерээдүйнгөө түлөө һаналаа нэгэдэн, ангиин тэмсэлшэдэй зэргэнүүдтэ жагсадаг.

—ИМПЕРИАЛИЗМДА ЭСЭРГҮҮ, ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ, ДЕМОКРАТИИН БА СОЦИАЛИЗМЫН ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЛДЭ АЖАЛШАДАЙ УЛАСХООРОНДЫН ҺАНАЛАА НЭГЭДЭЛГЫН ҮДЭР МАЙН 1 МАНДАХА БОЛТОГОЙ!—гэһэн КПСС-эй Центральна Комитедэй дулэтэ уряа һайндэрэй жагсаалнууд дээгүүр сууряатан зэдэлнэ.

Олон арбаад үндэһэ яһатан арадуудай улгы — манай Совет ороной ажалшад энэ һайндэрые ажал хүдэлмэридөө, ажабайдалдаа шэнэ амжалтануудые туйлажа угтадаг заншалтай. Партиин ЦК-гай мэнэ һаяхан боложо үнгэрһэн апрелиин Пленумэй болон СССР-эй арбан нэгэдэхи зарлалай Верховно Соведэй нэгэдэхи сессиин шиидхэбэринүүд, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. У. Черненкын үгэһэн тобшолол, заабаринууд совет арадай үнэн зүб, ленинскэ замаар урагшаа дабшажа ябаһые гэршэлбэ. Партиин XXVI съездын, КПСС-эй ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, совет арад мүноодэрэй уласхоорондын һайндэртэ шэнэ илалтануудые бэлэглэбэ.

Манай республикын ажалай олонхи коллективүүд байгша оной түрүүшын кварталай түсэбүүдые дүүргэхэ талаар муу бэшэ үрэ дүнгүүдые туйлаһан юм, тэдэнээ арьбадхахын түлөө һайндэрэй урдахи апрель һарада яһала оролдоо. Мүноодэр республикымнай ниислэлэй гол ехэ — Соведүүдэй талмай дээрэ үнгэрхэеэ байһан жагсаалнуудай манлайда Улаан-Үдын Октябрьска районой ажалшад түрүүлэн дабшахань. Тус районой ажалшад габшагай ажалаараа энэ һайндэрэй жагсаалые нээхэ хүндэтэ эрхэдэ хүртэбэ ха юм. Район продукци худалдаха түсэбөө 100 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө 101,9 процент дүүргээ. Иигэжэ ажалай бүтээсые түсэбһөө гадуур нэгэ процент үлүүлэн дүүргэхэ гэһэн партиин даабариие Октябрьска районойхид дүүргэжэ амжаба. «Электромашина» заводойхид ажал хүдэлмэреэ шэнэ гүримаар эрхилхэ туршалгада хабаадажа, тэрэнэй үлүү һайн талыень бодото байдалда харуулжа эхилээ. Байгша оной нэгэдэхи кварталай түсэбые заводой коллектив дүүргээ. Продукци худалдаха түсэбөө 100 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө 107,6 процент бэелүүлээ бшуу. Урдынхидаал адли мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябаһан нарин сэмбын комбинадайхид һайндэрэй жагсаалда урма баяртайгаар хабаадахань. Һайндэрэй урдахана энэ коллектив продукци худалдаха түсэбөө 100,6 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 101,8 процент бэелүүлээ.

Эдэ үдэрнүүдтэ республикымнай хүн зоной эдэбхи үүсхэл үдэр бүри шэнэ баримтануудаар батадхагдаа. Агууехэ багша Ленинэй түрэһөөр 114 жэлэй ойдо зорюулагдаһан ажалай һайндэртэ — Бүхэсоюзна ленинскэ коммунис субботнигто Буряад ороной ажалшад үндэр бүтээсэтэ ажалай үльгэр жэшээ харуулаа. Субботнигто республикымнай 539,5 мянган хүн зон хабаадаа. Энэ үдэр Буряад орондомнай 3 миллион 405 мянган түхэриг үнэ сэнтэй продукци үйлэдбэрилэгдөө, арбан нэгэдэхи табан жэлэй жасада 1 миллион гаран түхэриг оруулагдаһан байха юм. Олонхи коллективүүд ажалай эгээ үндэр бүтээсэ туйлаа, алмагдаһан элшэ хүсэ, түүхэй эд хэрэглэжэ, эрхим шанартай продукци гаргаа гээд тоо бүридхэгшэд мэдээсэнэ.

Ёһотой совет хүнэй баатарлиг шэн зориг харуулжа байһан Байгал-Амарай түмэр замай Буряадай участогай барилгашад гол түмэр замаар поезднуудые үргэлжэдэнь ябуулха болзорые жэлээр уридлахын тула үндэр бүтээсэ туйлана.

Республикын хойто зүгэй гүн тайга соо түмэр зам татажа, хүршэ Шэтын область хүргэтэр сөөйдөө хоёр һара үлэбэ. Иимэ ехэ хэмжээнэй хүдэлмэриие болзорһоонь урид бэелүүлхын тула бодото баатаршалга гаргагдаха болоно, теэд бамайхидай энэ үндэр уялгаяа бэелүүлхэ байһандань ямаршье һэжэг түрэнэгүй! Майн 1-нэй һайндэрые Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай, Тимлюйн цементын заводой болон бусад коллективүүд һайн дүнгүүдтэйгээр угтаба.

Ажалшан арадуудай һаналаа нэгэдэлгын һайндэрые Буряад ороной хүдөө нютагуудай хүн зон урма баяртайгаар угтажа байна. Үни удаан үргэлжэлдэг, мүноо эгээл харюусалгатай, түгэсхэхы хаһадаа ороод байһан үбэлжэлгын хүшэр хүндэ һарануудта олонхи малшаднай малаа гарза хоролтогүйгөөр ондо оруулхаһаа гадна түл түрэсээ бүрин бүтэн түлжүүлжэ, ашаг шэмыень дээшэлүүлхын түлөө нилээд ехэ оролдолго гаргаа.

Захааминай районой малшад гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө 121 процент, һү худалдаха түсэбөө 103 процент дүүргэбэ. Зэдын, Ахын, Түнхэнэй, Хэжэнгын, районуудай ажахынуудай малшад муу бэшэ дүнгүүдые туйлаһан байна. Баргажанай районой Шитханай совхозой 1-дэхи, Загарайн районой XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Мухар-Талын, Мухар-Шэбэрэй районой «Эрдэм» совхозой Түгнын, Прибайкалиин районой «Зырянский» совхозой Ангирай, тус районой «Прибайкальский» совхозой Мостовкын, Сэлэнгын районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Булагай болон бусад олон һү һаалиин фермэнүүдэй коллективүүд һү гүрэндэ тушааха түсэбүүдые дүүргэлтэдэ горитой хубитаяа оруулалсаа.

Хабарай үдэр бүхэли жэлые тэжээдэг гэһэн арадай сэсэн үгые дэмжэжэ, республикымнай олонхи таряашад, механизаторнууд гэрэлтэ һайндэрые бураздаа дээрээ угтажа байна. Ажахынуудта байгша оной тарилгын хүдэлмэри ябуулхада хэрэгтэй техникэ бэлэн болонхой, үрэһэ хүрэнгэ бэлдэгдэнхэй, үндэр ургаса абадаг бэрхэ таряашаднай үнинэй зэһэнхэй. Тэдэнэр мүнөө жэлдэ нёдондонойхиһоо дутуугүй ургаса абахаар уялга батлан абаа һэмнай.

—КОЛХОЗНИГУУД, СОВХОЗУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭД! ГАЗАР ТАРЯАЛАН ЭЛДҮҮРИЛГЫН ЭРДЭМ УХААНДА ҮНДЭҺЭЛҺЭН ГҮРИМЫЕ ЭДЭБХИТЭЙГЭЭР НЭБТЭРҮҮЛЭГТЫ! ОРООҺО ТАРЯА, ТЕХНИЧЕСКЭ БА ХҮДӨӨ АЖАХЫН БУСАД УРГАМАЛНУУДЫЕ ҮЙЛЭДБЭРИЛГЭЕЭ ДЭЭШЭЛҮҮЛЭГТЫ!!

ХАБАРАЙ ТАРИЛГЫН ХҮДЭЛМЭРИНҮҮДТЭ — ТОДОРХОЙ ТОБШО ЭМХИДХЭЛ БА ЭРХИМ ШАНАР— гэһэн партиин ЦК-гай уряа габшагай ажалда зоригжуулна.

Майн 1-нэй гэрэлтэ һайндэр Буряад орондомнай хүрэжэ ерэбэ. Түрэл совет арадтайгаа хамта жэгдээр алхамаа татажа ябаа буряад араднай дэлхэйн арадуудтай һаналаа нэгэдхэн, гэрэлтэ һайхан ерээдүйн түлөө омог баяртайгаар урагшаа дабшанал.

Байгша ондо түрэл буряад араднай түүхынгээ үшөө нэгэ шатада хүрэжэ ерэхэнь. Ерэхэ зундаа бидэ Россин гүрэндэ Буряад ороной һайн дураараа оруһсор 325 жэлэй ойн баярые тэмдэглэхэмнай. Энэ ехэ һайндэр манай партиин, Совет гүрэн түрын ленинскэ национальна политикын бэелэлэй, социалис интернационализмын бодото гэршэ болон тэмдэглэгдэхэнь гээшэ. Энэ гэрэлтэ һайндэрые республикымнай ажалшад нэрэ солотойгоор угтаха байха.

Ажалша малша нүхэдөө агууехэ һайндэрөөр амаршалаад, асари ехэ амжалта, аза жаргал үнэн зүрхэнһөө хүсэе!

Нүхэр К. У. ЧЕРНЕНКО Москвагай «Серп и Молот» гэжэ металлургическа заводой хүдэлмэришэдтэй уулзаба

[Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта].

гэһэн һанамжаяа нүхэр Чуканов саашадань хэлээ.

Заводой залуушуулай үмэнэһөө вальцовщик А. П. Моисеев үгэ хэлэхэдээ, шэнэ дэлхэйе байгуулха гээшэ шэнэ дэлхэйн хүниие бүридхэн хүмүүжүүлхэ тухай эсэшэ сусашагүй анхарал оролдолго гаргаха гэһэн удхатай юм гэжэ Константин Устинович, Танай хэлэһэн үгэнүүдые залуу металлургнууд халуунаар угтан абаа юм гэбэ. Партиин энэ захяа дотор суртал түгэс, коммунизмын хэрэгтэ үнэн сэхэ байхаар өөрыгөө хүмүүжүүлхэ эрилтэ табигдана. Манда жэшээ, һургаал абамаар хүнүүд бии. Эдэмнай гэбэл, манай заводой кадрова хүдэлмэришэд — партиин, ажалай, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай ветеранууд болоно. Константин Устинович, Танай гаталһан ажабайдалай толотомо зам бидэнэй урдамнай юм.

Манай общество ажалша, үнэниие баримталдаг юм. Теэд нюуса далдагүйгөөр хэлэхэ болоо һаа, һали-були хүдэлөөд, үнэн сэхэ ажалшадтай адли салин хүлһэ абаха дуратай хүнүүд, тэрэ тоодо залуушуулшье бии гээшэ. Ажалша коллектив ехэ эрхэнүүдтэй, тиин эдэ хүнүүдһээ бүри шангаар асууха хэрэгтэй. Тиигэбэл зүб байха.

Орон дотор гэр байрын асуудалые шиидхэхын тула хэды ехэ юумэн хэгдэнэб гэжэ манай заводой жэшээ дээрэһээ бидэ харанабди гээд нүхэр Моисеев хэлээ. Заводто залуу шэнэ бүлэнүүд мүндэлнэ. Тиин ойрын жэлнүүдтэ гэр байра бариха талаар ямар түсэбүүд табигданаб гэжэ тэдэнэр һонирхоно.

Комсомолшууд болон залуушуул аха үетэнэй революционно ёһо заншалнуудые, тэдэнэй баян дүй дүршэлые түйлалтануудаараа нэрэтэй түрэтэйгөөр арьбадхаха юм, гээд тэрэ нүхэр К. У. Черненкые найдуулаа. Бидэ патриотическа үялгаяа һайн мэдэрнэбди, инаг дуратай социалис Эсэгэ ороноо хамгаалхаар хэзээдэшье бэлэмди гээд вальцовщик хэлээ. Һанаа зоборитой 30-аад онуудта хилэ шадарай заставын парторг байхадаа, Константин Устинович, Танай хамгаалдаг шэнгээр манай түрэл совет газараа сахин хамгаалха байхабди.

Зуу гаран жэлэй саана байгуулагдаһан манай «Серп и Молот» гэжэ заводой улам залуу боложо, мүнөөнэй шэнэ корпусуудай бодхоогдожо байхые харахада намда, кадрова хүдэлмэришэн-металлургда тон зохид байдаг гэжэ ахалагша вальцовщик А. В. Малышев хэлээ. Түмэр халаажа хабтайлгалгын үшөө нэгэ цехэй барилгые һая эхилээбди. Тэрэнэй ашаглалгада оруулагдахада, заводой һэльбэн шэнэдхэлгэ гол түлэб дүүрэнтэхэ юм. Арбан хоёрдохи табан жэлдэ дүүрэн хэмжээгээр продукци үгэхын тула тус цехэй барилгые хурдадхаха ёһотой байгаабди.

Сортопрокатна цехэй «450» стан дээрэ 15 жэл хүдэлжэ байнаб. Шэнэ цехүүдтэ тодхогдоһон мүнөөнэй оньһон машинануудта минии хүдэлдэг станай түхеэрэлгэнүүд хүрэхэгүй ааб даа. Гэбэшье ажал хэрэгтээ зохёохы ёһоор, харюусалгатайгаар хандабал, хуушан түхеэрэлгэ дээрэшье ехэ юумэ түйлажа болохо байна.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, партиин Московско горкомой нэгэдэхи секретарь В. В. Гришин үгэ хэлэхэдээ, москвагаихидай арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабаринуудые яажа дүүргэһэн тухай, Майн Нэгэнэй һайндэрые ямар амжалтануудаар угтажа байһан тухай хөөрөө. Ниислэл хотын ажалшад байгша оной нэгэдэхи кварталай түсэбые ба социалис үялгануудые дүүргэлгые хангаа. Ажалай бүтээсые түсэбһөө гадуур дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үнэ сэнгые нэмэжэ хорооно талаар партиин даабари амжалтатайгаар дүүргэгдэнэ гээд тэрэ Константин Устинович Черненкэдэ элидхээ.

«Серп и Молот» гэжэ заводой металлургнуудай урдахи зарим зорилгонууд дээрэ нүхэр В. В. Гришин тогтожо хэлээ. Заводой һэльбэн шэнэдхэлгые ба техникые шэнэлэлгые дүүргэхэ талаар хүдэлмэриие хурдадхаха, ороной арадай ажахыда хэрэгтэй эрхим шанартай металлай продукци бүтээлгые дээшэлүүлхэ шухала гээд тэрэ хэлээ. Заводой партийна организаци эдэ зорилгонуудые бэелүүлхэ талаар коллективэй хүдэлмэриие толгойлхо зэргэтэй. «Серп и Молот» гэжэ заводой ажалшад, Москвагай бүхы ажалшадтал адли, байгша оной ба түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын түлөө бүхы юумэ хэхэ бэзэ гэжэ этигэжэ байһанаа тэрэ мэдүүлээ.

Нүхэр В. В. Гришин Константин Устиновичые Черненкые, бүхы суглааргшадые ажалшадай һанала нэгэдэлгын һайндэрөөр—Майн 1-нээр амаршалаад, хүдэлмэридөө улам шэнэ амжалтануудые түйлахыень хүсэбэ.

Удаан үргэлжэлһэн альга ташалгаар угтагдажа, Константин Устинович Черненко үгэ хэлээ.

Нүхэр К. У. Черненкын хэлэһэн үгэ ехэ анхаралтайгаар шагнагдаһан, удаан үргэлжэлһэн альга ташалгаар нэгэнтэ бэшэ угтагдаһан байна.

Уулзалга тухай дурасхаал болгон, заводой гар бэлэг, заводой 100 жэлэй ойдо бүтээгдэһэн ойн баярай медаль ба тэмдэг нүхэр К. У. Черненкэдэ металлургнууд барюулһан байна.

Нүхэр К. У. Черненко цехүүдээр ябажа хараа. Хүдэлмэришэд Константин Устиновичые халуунаар амаршалан угтаа.

Сортопрокатна шэнэ цех хадаа металлургическа үйлэдбэриин мүнөөнэй хэмжээн тухай эли тодоор харуулна. Хахад километрһээ дээшэ үргэлжэлһэн цех соо һаруул, хүсэ ехэтэй вентиляционно түхеэрэлгэнүүд агаар сэбэр байлгана. Электронно жолоодолготой автомат оньһон түхеэрэлгэнүүд металлургнуудай гараар хэдэг ажалые даажа абаха байна.

Нүхэр К. У. Черненкэтэй хөөрэлдэхэдөө, партиин ба гүрэнэй дотоодын болон гадаадын политикые гүйсэд дэмжэдэг байһан тухайгаа хүдэлмэришэд элирхэйлэн мэдүүлһэн, үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ, алмалта, арьбалалта түйлаха, журам һайжаруулха замууд тухай һанал бодолоороо андалдаһан байна. Уласхоорондын байдалай орёо түгшүүрилтэй болоод байһан үедэ оронойнгоо экономическа болон оборонно хүсэ шадалые бэхижүүлхэ үялгатайбди гэжэ Москвагай металлургнууд тоолоно гээд тэдэнэр хэлээ.

Тус предприятида 25 жэл хүдэлһэн ахалагша оператор Г. Г. Вовк коллективтэ ерэһэнэйнь түлөө Константин Устиновичта үнэн зүрхэнһөө баяр баясхалан хүргөө.

Ахалагша оператор Ю. Е. Фроленко хөөрэлдөөндэ оролсожо, заводые һэльбэн шэнэдхэхэ даабаринууд амжалтатайгаар дүүргэгдэхэ гээд суртаа хүдэлдэг нүхэдэйнгөө зүгһөө найдуулаа.

Үйлэдбэриие шэнэдхэхын хажуугаар социальна үргэн ехэ программа бэелүүлэгдэнэ гээд хүдэлмэришэд хэлэһэн байна. Бидэнэр тушаа анхарал оролдолго ходо мэдэрдэг байнабди гэжэ оператор В. Д. Тришкина хэлэбэ. Би хүдэлмэришэн, эхэ хүн хадаа энээниие батадхажа шадахаб. Манда дуратай хүдэлмэри, амарха арга боломжонууд бии. Һаяхан завод бидэнэртэ шэнэ байра үгөө. Нүхэрни энэ цехтэ баһал хүдэлдэг юм.

Болохоёо байгаа Майн Нэгэнэй һайндэрөөр нүхэр К. У. Черненкые хүдэлмэришэд үнэн зүрхэнһөө амаршалба.

Тэрэниие тойроһон металлургнуудта хандажа, Константин Устинович иигэжэ хэлэбэ:

—Бодоод үзыт даа, нүхэдүүд —манда бии байһан бүхы юумэн, манай ороной бүхы баялигууд хүдэлмэришэн ангиин ажалша шадамар гарнуудаар, ажалша хүнэй гарнуудаар байгуулагдаа гээшэ бшуу. Таанадые, танай цехые хаража байхада, манай совет хүнүүдэй түлөө омогорхол түрэнэ. Тэдэнэй шэн зоригто ажалаар, бэлиг шадабаряар манай газар дээрэхи бүхы юумэн байгуулагдана бшуу. Тэдэнэр гэрнүүдые бодхооно, ороохо тарижа ургуулна, булад хайлуулна, хүүргэнүүд болон гидростанцинуудые барина. Ямар гайхамшагта хүдэлмэришэн ангитай гээшэбибди дэлхэй дээрэ тэрээнтэй адли юумэн байхагүйл гэжэ таанадтай уулзажа, хөөрэлдэхэдөө үшөө дахин үнэншэбэб.

Һайн даа! Элүүр энхэ, зол жаргалтай ябахыетнай, орондоо тон хэрэгтэй ба зохёохы ажалдаа амжалтануудые түйлахыетнай хүсэнэб.

Сортопрокадай цехтэ «Серп и Молот» гэжэ заводой продукциин табигдаһан выставкые нүхэр К. У. Черненко орожо хараа. Заводой гаргаһан продукциие хэрэглэгшэд үндэрөөр сэгнэдэг юм. Арадай хэрэглэмжын эд бараануудшье экспозицида табигданхай. Тэдэниие бүтээхын тула предприятида түсхай цех баригдажа байнхай.

Нүхэр К. У. Черненкын Москвагай «Серп и Молот» гэжэ металлургическа заводой коллективтэй уулзалга хадаа партиин ба арадай эбдэршэгүй нэгэдэлые, КПСС-эй Ленинскэ Центральна Комитедые тойрон жагсаһан совет хүнүүдэй бата нэгэдэлые тодоор элирхэйлээ, хүгжэлтэ түгэс социалис общество наримжуулан һайжаруулха талаар партиин түсэбүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхээр советүүдэй ороной ажалшадай шиидэнхэй байһые, дура хүсэлые харуулаа.

НҮХЭР К. У. ЧЕРНЕНКЫН ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

[Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта].

Һэльбэн шэнэдхэлгын үедэ танай заводто хубсаһа хунараа һэлгэхэ шэнэ таһалгануудай, столовонуудай, профилакторинуудай, һуралсалай мастерскойнуудай, пионерэй лагериин баригдажа, ашаглалгада оруулагдаһаниинь тон зүб лэ. Элбэг хүрэхэ яслинуудай, хүүгэдэй саадуудай баригдаһан тухай дуулахадаа баярлабаб. «Серп и молот» заводой металлургнуудай хэдэн зуугаад бүлэ жэл бүри шэнэ байра толлодог юм. Тобшолон хэлэбэл, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллахын, һайнаар амархын тула, ажалай халааниие һургахын, хүмүүжүүлхын тула арга боломжонууд үргэдхэгдэжэ байна.

Коллективэй түйлаһан амжалтанууд арсашагүй ехэ, эгээл һайн һайхан үгэнүүдтэ хүртэмэ байна гэжэ дахинаа дабтажа хэлэхые хүсэнэб. Гэбэшье дутуу дунданууд тухай хөөрэлдөөндэ зүбөөр, хүдэлмэришэн ёһоор хандаха байһандатнай найданаб. Тэдэнэй бии байһые өөһэдөөшье мэдэнэ ха юмта даа.

Продукцяар хангаха талаар абаһан договорой үялгануудаа заводой гүйсэд дүүргээгүй байһаниинь халагламаар. Энэнь бусад коллективүүдэй хүдэлмэридэ таһалдал ушаруулна. Ажалай талаар нүхэдөө муу юумэндэ оруулжа болохогүй, иимэ ушар байдалые эрид шууд заһаруулха хэрэгтэй.

Һэльбэн шэнэдхэлгэдэ һомологдоһон гаргашануудай ашыень түргөөр харюулха, шэнэ хүсэнүүдые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ гээшэ тон шухала удха шанартай зорилго болоно. Үйлэдбэриин һайн зээдтэ түхэриг бүхэниинь түргөөр ашаяа харюулдаг, ургалта үгэдэг гээшэ. Тодорхойгоор хэлэбэл, хүдэлжэ эхилдэг. Мүнөө дээрээ танайда һомологдоһон мүнгэ зөөриин ашаяа харюулха болзор хододоо хараалагдаһан саг соогоо бэелүүлэгдэдэггүй байна. Ажалайнгаа эршэ дэлисые дээшэлүүлжэ, проектээр хараалагдаһан үрэ дүнгүүдтэ түргөөр гаража, гаргашалагдаһан мүнгые нарин нягтаар, саг соонь гүрэнэй бюджедтэ бусааха шухала.

Материальна нөөсэнүүдые бүри ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ шухала. Энэ ушарай арадай ажахын бүхы һалбаринуудта хабаатай байһаниинь элитэ. Олохон ушарта иимэ юумэн тохёолдодог: жэшээнь, металлай дуталдажа байхада, тэрэниие бүри ехээр үйлэдбэрилэн гаргаха тухай асуудал табигдадаг. Гэхэтэй хамта, манайда бусад али бүхы оронойхиһоо үлүү ехэ металл хайлуулагдадаг. Элдэб янзын буладай тоогоор, хабтайлгалгын түхэл шэнжэнүүдээр бидэ хэндэшье гартанагүйбди.

Тиимэһээ, нэгэ талаһаа, металлай продукциин шанарые саашадань дээшэлүүлхэ, мүнөө дээрээ хангалтагүй багаар үйлэдбэрилэгдэжэ байһан һайн шанартай металл бүри ехээр хайлуулха гэһэн зорилго табигдана. Нүгөө талаһаа — металл гаргашалгые хорооохо, металлургида, мүн хэрэглэгшэдтэ тэрэниие үрихэ ябадалые хорооохо шухала. «Серп и Молот» заводой гаргадаг тиимэ үнэтэй сэнтэй продукцида энэмнай илангаяа хабаатай байна.

Энэ хэлээшэмнай түлишэ арьбалалгада, элшэ хүсэ алмалгада гүйсэд хабаатай юм. Оромнай нүүрһээр, рудагаар, нефтеэр, газаар хэмжээлэшэгүй баян юм гэһэн һанамжын бидэнэй ухаан бододо, манай пропагандада нэбтэрэнхэй байһаниинь халагламаар.

Бодото дээрэ бүхы юумэн тиимэ бэлэхэнээр үйлэдбэрилэгдэдэггүй. Манай нөөсэ баялигууд үнэхөөрөөшье бага бэшэ. Гэбэшье тэдэнэй байгааляар һэргээгдэдэггүй байһаниинь мэдээжэ. Тэдэниие олзоборилон абалга улам үнэтэй боложо байна. Гэхэтэй хамта, нөөсэ баялигуудаа ерээдүйн үетэдтэ арьбалан гамнаха хэрэгтэй, тиимэһээ тэдэниие бодомжотой һайнаар олзоборилон абаха, гамтай һайнаар хэрэглэхэ шухала.

Нэн түрүүн элшэ хүсэ алмадаг техникэ ба технологи дары түргөөр зохёон нэбтэрүүлгые хурдан түргэнөөр бэелүүлхэ хэрэгтэй, Совет эрдэмтэдэй, конструкторнуудай зохёожо бүтээһэн эгээл эрхим һайнуудта орходоо, электростанцинуудта олохон двигательнүүдэй, котелнуудай 15—20 процентээр ехэ түлишэ галдадаг байһантайнь эбсэжэ болохогүй. Харин хара металлургида металл хайлуулгын үедэ түлишэ хэрэглэлгын коэффициент түрүү предприятинуудайхида орходоо дунда зэргээр 1,5 дахин бага доогуур байна.

Металл, түлишэ, элшэ хүсэ, бусад бүхы нөөсэнүүдые алмаха шухала байһан тухай тон зүб үгэнүүд олоор хэлэгдэһэн байна. Гэбэшье тэдэнэй бодото хэрэгүүдээр хододоо батадхагдадаггүй байна. Хэлэхэ хаанагүй, бүхы юумэндэ алмалта, арьбалалтые шангадхаха талаар хүн бүхэнэй — хүдэлмэришэнһөө эхилээд директор хүрэтэр — гаргаһан үүсхэл эдэбхи, оруулһан хубита эли бодо үрэ дүнгүүдые үгэдэг юм.

Нүхэдүүд! Ажал бригадна гуримаар эмхидхэхэ һайн дүй дүршэлтэй таанад болонхойт гэжэ би мэдэнэб.

Түрүү коллективүүдэй эдэбхи үүсхэлээр ажалай эмхидхэлэй ба урмашуулгын энэ түхэл янза үргэнөөр бодото дээрээ дэлгэрүүлэгдэжэ эхилэнхэй. Энэмнай эгээл олониитын оролдолгоор мүндэлһэн, тиимэһээ арадай социальна зохёохы ябуулгын үрэ дүн мүн болоно.

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ ашаг үрэтэй, манай байгуулалтада эгээл таарама хэргы зам зохёон табигданхай. Ажалшанай хубиин, коллективэй болон обществын ашатуһые нэгэдүүлхэ зүб онол арга олдонхой. Харин энэмнай экономическашье, социально-политическэшье, хүмүүжүүлгыншье талаар социалис байгуулалтын үндэһэн шухала асуудалнуудай нэгэн болоно.

Тиигэжэ хүдэлмэришэд болон колхозниигуудай политическэ үндэр мэдэрэл, ажалай соёл болбосорол хадаа хүгжэлтэ түгэс социализмын ниитын харилсаануудай гол шухала талануудые бүридхүүлэн бии болгоно.

Бригадануудта «минии» болон «манай», хубиин ба ниитын гэһэн ойлгомжонууд ангиин мэдэрэлые, патриотическа үялга болон хамтын бэлиг шадабариие нэгэдүүлэн ниилүүлнэ гэжэ Социалис Ажалай Герой Борис Васильевич Чуканов тон зүб тэмдэглээ.

Хара металлургиин һалбарида хүдэлмэришэдэй дүрбэнэй гурбан хубинь бригаданууд боложо нэгэдэнхэй гэжэ намда хэлээ һэн. Энэмнай, юрэнхы дээрэнь харахада, муу бэшэ байна. Тиигэбэшье ажахын тоосоо нэбтэрүүлһэнэй, хүн бүхэнэй хубитые хараадаа абажа, эсэсэй дүнгүүдээр хүдэлмэриин сэгнэлтэ хэдэг болоһоной үрэ дүнгүүдые харахада, металлургнууд гээгдэлдэ ороһон байна.

Министерствэнүүд, албан зургаанууд, һалбаринуудай профсоюзуудай шатада шиидхэхы ёһотой тон шухала асуудалнуудай бии байһаниинь эли ха юм. Жэшээнь, «Комплексно бригадын хүдэлмэриие эмхидхэдэг халаанай мастер бригадын бүридэлдэ юундэ оруулагданагүйб? Юундэ тэрэнэй салин хүлһэн бригадын гэшүүндэл адляар тогтоогдоногүйб?» гээд табигдаһан асуудал бодожо үзэхөөр байна бшуу.

Харюусаһуу. Энэ асуудалаар мүнөө Госкомтруд туршалга хэжэ байнхай. Тиигэбэшье энэ туршалгын үрэ дүнгүүдые хүлеэнгүй, зохихо эрхэ байдалай бии байбал, ажабайдалай дурадхаһан, хэрэгтэй хэмжээнүүдые зоримгойгоор хэрэглэхэ хэрэгтэй гэжэ би һананаб. Тиихэдэ бригадын бүридэлдэ мастерай ороодшье байхадань, ажал болон үйлэдбэринүүдые эмхидхэлгын түлөө харюусалга тэрээнһээ хэншье болюулнагүй гэжэ мартахагүй ёһотой.

Заводой хүн зоной дунда кадрова хүдэлмэришэн гэһэн эли тодо, тон зүб ойлгомжые һанангүй аргагүй гээшэ. Үнэниинь хэлэбэл, бидэ тэрэниие зарим ушарта мартажа байнханоди. Харин эдэ үгэнүүдые хэлэхэдэ, манай урда епотоил ажалша хүнэй дүрэ бии болодог гээшэ. Дүй дүршэлөөр баян, бэлиг шадабаритай мастерай. Предприятиин үнэн сэхэ патриодой. Залуу халаанние хүмүүжүүлэгшын. Зүб юумэ сэхэ хэлэхэ, залан шууд һаналтай хүнэй.

Кадрова хүдэлмэришэд алишье үйлэдбэриин гол хүбинь гансашье болодоггүй. Эдэмнай манай хүдэлмэришэн ангиин омогорхол мүн болоно. Тиимэһээ тэдэниие хүндэлэн гамнаха, тэдээндэ түшэглэхэ зэргэтэй. Олоной хэлсэдэгээр, хоёр зуун жэлдэ байдаг, тэдэнэй оншотой бэрхэ ажалай нэрэ хүндые, эрхим шанартай хүдэлмэриин нэрэ хүндые улам үргэхэ хэрэгтэй.

1919 ондо Москвада Москва-Сортировочная гэжэ депогой большевик-хүдэлмэришэд ниитын аша туһын түлөө түлбэригүй, габшагай ажалай жэшээ харуулһан юм. Жаран табан жэлэй үнгэрһэн хойно, мүнөөнэй Бүхэсоюзна коммунис субботник 157 миллионһоо үлүү совет хүнүүдые суглуулһан байна. Манай ажабайдалай хамтын гол ёһонуудые батадхалгын дэлисэ ба хэмжээн мүнөө химэл даа.

Москвагайхид мүнөө жэлэй субботнигой үдэр онсо эрмэлзэл, дэбжэлтэтэйгээр, стахановска ёһоор ажаллаа гэжэ намда Виктор Васильевич Гришин хөөрөө һэн. Хаа хаанагүй имиэл байгаа. Өөрынгөө хүдэлмэриие патриотическа үялга дүүргэһэн ябадал болоно гэжэ тоолохо гэһэн партиин уряае совет хүнүүд бүхы зүрхэ сэдьхэлээрээ дэмжэһэн байна бшуу.

ЦК-гай Политбюрогой болон правительствын зүгһөө богонихоноор, үнэн зүрхэнһөө иигэжэ хэлэхэеэ һананаб Нүхэдүүд! Танай коллективтэ, бүхы ажалшадта баяр баясхалан! **[Үни удаан үргэлжэлһэн альга ташалга].**

Энэ зал соо ветерануудтай хамта олон залуу хүнүүдые харанаб. Эндэ һаяхан өөрынгөө табин жэлэй ойе тэмдэглэһэн «Хадуур болон Балтын» пролетарска бууршагүй залуу үеын амисхал тэдэ эндэ асарaa бшуу. Таанадта хүдэлжэ байгаашадай гурбанай нэгэ шахуу хубинь залуушуул болоно гэжэ намда заводой хүдэлмэрилэгшэд мэдээсээ һэн, һүүлэй жэлнүүдтэ завод улам залуу болоо. Энэмнай гайхамшагта ушар болоно бшуу.

Энэ юун тухай хэлэнэб? Һэльбэн шэнэлэлгын ба шэмээр зэбсэгжүүлгын ашаар танай предприятидахи ажал залуушуулые улам бүри өөр тээшээ татадаг болонхой. Һэльбэн шэнэлэлгэ, түрүүлэн харахада, эгээл техническэ хэрэг шэнги харагдабашье, социальна тон шухала шэнжэтэй болоно ха юм.

Энэ уулзалгаяа һамбаашалан, иимэ юумэн тухай онсолон тэмдэглэхэ дуран хүрэнэ. Мүнөө бидэ һургуулиие хубилан шэнэлэлгые бэелүүлэгдэ оробо гээшэбди. Тэрэниие амжалтатайгаар бодото дээрэнь бэелүүлгэ үйлэдбэриин коллективүүдэй үнэн зүрхэнһөө хабаадалгаһаа ехэхэнээр дулдыдаха байна бшуу. «Һургуули — предприятии» гэһэн хани харилсаае бэхижүүлгэһээ ехээр дулдыдаха зэргэтэй. Эдиршүүлэй ажалые һайнаар эмхидхэлгэ, үйлэдбэридэхи тодо һонор ябуулга ба ёһо гурим, хүдэлмэришэдэй эбтэй зэтэй байлга, хамтын ажалай түлөө оролдолго хадаа ажабайдалай нюусануудта үхибүүдые бодото дээрэнь һургаха ёһотой. Тиихэдээ мэргэжэл шэлэн олохо ба шудалха, эрхэтэнэй үндэр дээдын шэнжэ шанар бүридүүлгэдэ туһалха ёһотой.

Имагтал ажал, тэрээн тухай хооһон шашалдаан бэшэ. Эхэ оронойнгоо аша туһада хэһэн ажал хүнэй политическэ үндэр мэдэрэлэй шалгагдамал эгээл ехэ сэгнэлтэ болоно ха юм.

Тэдээнтэй гансал һургаал зааварилгын үгэнүүдээр хөөрэлдэхэдэ, залуушуул дурагүй гэжэ бидэ бултадаа мэдэнэбди. Бидэ залуу ябахадаа баһал һургаал ба заабаринуудые үлүүсэ хэлэхэдэнь, ехээршье һайшаадаггүй бэлэйбди. Этигэл найдабари болон даалгагдаһан хэрэгэй түлөө үндэр ехэ харюусалга — энэмнайл хүниие бүгэдэнһөө ехээр хүмүүжүүлдэг байна бшуу.

Промышленностиин дүй дүршэлтэй олон хүтэлбэрилэгшэдтэй танилсахадаа, дайнай хүшэр хүндэ үедэ эдиршүүл станогой дэргэдэ хүдэлдэг, арбан зургаатай ябахадаа, бригадир, болодог, харин хорин табаа наһандаа цехэй түлөө харюусадаг байгаа гэжэ мэдэнэбди. Иимэ һургуулиие юугээршье һэлгэжэ болохогүй байна ха юм.

Ажалай һургуули, ажабайдалай һургуули, олониитын дунда политическэ хүдэлмэри ябуулгын һургуули — энэмнай эгээл найдамтай һургуули мүн. **[Альга ташалга].**

Большевик партиие ерээдүйн парти гэжэ нэрлэхэдээ, Ленин энээниие залуу, эршэ түгэс хүсэнүүдэй тэрээндэ саг үргэлжэ орожо байха ябадалтай холбодог байгаа. Мүнөө партида орогшодой ниитэ тоогой дүрбэнэй гурбан хубинь шахуу комсомолһоо ородог байна гээшэ.

Энэмнай ёһотойл һайн нэмэри болоно. Комсомол партиин найдамтай нөөсэ, тэрэнэй дайшалхы туһалагша мүн болодог. Залуу ленинецүүдэй союзда парти харюусалгатай хэрэгүүдые найдадаг байгаа, найданашье гээшэ. Тиимэһээ комсомолдо батаар найдажа болохо гэжэ һайн мэдэнэ.

Нүхэдүүд! 70—80-дахи онуудай хилэ дээрэ бидэндэ ушарһан экономикын хүгжэлтын орёо бэрхэшээлнүүд тухай би урданшье оло дахин хэлэһэн байхаб. Тэдэниие эсэстэнь хүрэтэр дабажа, шэнэ түйлалтануудые амжахын тула ЦК, манай парти, бүхы арад хүдэлжэ байнхай. Тэрэнэй түлөө үндэр бүтээсэтэй ажал, үйлэдбэриие хүгжөөлгэдэ хүн бүхэнэй зээн ёһоной оролдолго хэрэгтэй болоно. Имагтал иимэ үндэһэн дээрэ арадай һуудал байдал һайжаруулжа болоно бшуу.

Үргэн олониитэ ажалшадай ажабайдалые удаа дараалан һайжаруулга хадаа Коммунис партиин генеральна хараа шугам мүн, тэрэниие хэншье хубилгажа шадахагүй. **[Альга ташалга].**

Далаад онуудай эхинһээ хойшо хүн зоной бодото олзо оршо имагтал нэгэ хахаһаа ехээр ургаһан байха юм. 1983 ондо арадай ажахыда һарын дунда зэргын салин хүлһэн 182 түхэриг болоо. Үндэр мэргэжэлтэй хүдэлмэришэдэй салин хүлһэн ниилээд дээгүүр байха юм. Тэдэ һарадаа дунда зэргээр 250—300 түхэриг, заримдаа тэрээнһээ дээшэшье абадаг байна.

Мүнөө дүрбэн жэл бүхэндэ дайнай урдахи бүхы үедэ баригдаһанһаа дээшэ байрын гарнууд манайда бодхоогдоно. Табан жэл бүхэндэ 50 миллионһоо дээшэ хүнүүд гэр байрынгаа эрхэ байдалые һайжаруулна.

Хүн зоной хэрэглэмжын эд бараа гаргалга улам ехэ болоно, элдэб хангалганудай һалбари үргэдэнэ.

Хүдөө ажахын ажалшадай олзо оршо улам ургана. Хүдөөдэ бүри зохид, гоё һайхан байрын гэрнүүд, һургуулинууд, медицинын эмхи зургаанууд, клубууд баригдана, мүнөө үеын хэргынууд татагдана.

Эдеэ хоолой программа өөрынгөө аша үрые үгэжэ эхилээ гэжэ совет хүнүүд ехэ ханангяар тэмдэглэнэ. Тэрэниие бэелүүлхын тула үшөөл гүйсэд дүүрэн бүхы юумэн хэгдээгүй гээшэ. Үнэниинь хэлэбэл, зарим районуудта мал ажалай продукциие наймаалгада үшөөл таһалдал үзэгдэдэг байха юм. Тиимэһээ хүн зониие эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хангалгые һайжаруулха, арадай хэрэглэмжын эд бараанай шанар дээшэлүүлхэ талаар үшөөл ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ ёһотой.

Социальна асуудалнуудые шиидхэлгэдэ һомологдодог гүрэнэй айхабтар ехэ мүнгэ зөөриһөө гадуур олохон предприятинууд болон нэгэдэлнүүд экономическа урмашуулгын ниилээд ехэ жасатай мүнөө болонхой гэжэ таанад һайн мэдэнэт. Тэдэмнай 50 миллиардһаа үлүү түхэригэй хэмжээтэй болонхой. Энэ арадай мүнгэ зөөриие гамтай зүбөөр хэрэглэхэ хэрэгтэй, тиихэдээ ажалша коллективүүдэй түрүүшын ээлжээнэй хэрэглэмжэнүүдтэ зорюулагдаха ушартай бшуу.

Зарим ушарта ондоо ябадалнууд үзэгдэдэг гэжэ нюуһанай хэрэггүй. Заримдаа ехэ мүнгэ зөөри юрэ хирын хэрэгүүдтэ гаргашалагдадаг, үгышье һаа хүлеэгдэмээр хэрэгүүдтэ зорюулагдан гаргашалагдадаг байха юм.

Нютагуудта зарим хүтэлбэрилэгшэд баярхуу элдэб ааша гаргадаг байна. Хэрбээ соёлой ордон барибал, заал һаа мрамор, хрусталь, элдэб һиилэлгэ хэрэглэхэ гэжэ оролдоно. Хэрбээ уран һайханай панно табиха гэбэл, айхабтар ехэ хэмжээнэй, тэнгэриин харагдахагүй гэһэншүүгээр бүтээдэг байха юм. Минии һаанахада, энэмнай гоё һайхан тухай купеэсүүдэй ойлгомжоһоо: харыт бидэниие, хэр баян гээшэбибди гэһэн ойлгомжоһоо эхитэй ха юм! **[Зал соо шуугатай болоно].**

Бүхы юумэн хэмжээн соогоо байха ёһотой. Хүүгэдэй саад залуу бүлэнэрэй байра, цех соохи һайн столово, хүдөөгэй клуб — эдэ бүгэдэ ажабайдалай манай шэнжэ шанарта туһа хүргэхэ, һайнаар харуулан ойлгомжо болоно гэжэ хододоо һанажа ябаха ушартай.

Нүхэдүүд! Танай заводто, бүхы орон сооохидол, эгээн орёо, харюусалгатай хэрэг шиидхэлгэдэ нэн түрүүн коммунистнууд оролсодог. Имагтал энэ ушар үргэн олониитын дунда тэрэнэй нэрэ хүндые бэхижүүлдэг.

Коммунис парти хадаа бүгэдэ арадай манлай мүн гээшэ. Зүгөөр өөрынгөө ангиин удхаар, программна зорилгонуудаараа, үзэл суртал болон политикаараа, КПСС дотор хүдэлмэришэдэй дүүргэдэг үүргээр, тэрэ большевизмын алдарта ёһон заншалнуудта үнэн сэхэ, хүдэлмэришэн ангиин парти байһан зандаа, байхашье. **[Үни удаан үргэлжэлһэн альга ташалга].**

Энэнь тэрэнэй ажал ябуулгын революционно уг залгамжалгые, дотоодын болон гадаадын политикынь наринаар баримталагдадаг ангиин шэнжэ шанарые хангана. Хүгжэлтэ түгэс социализмые наримжуулга гэжэ манай нэрлэдэг асари ехэ хүдэлмэриин амжалтые лаб хангаха зэбсэг гээшэ.

Социалис байгуулалтын жэлнүүдтэ партимнай эрхим бэрхэ хүтэлбэрилэгшэдые, олониитын бодото ударидагшадые хүмүүжүүлээ. Тэдэнэй хүдэлмэринь орёо, харюусалгань түйлай ехэ. Хүн зоншье иимэ нүхэдүүд тухай тон хүндэлжэ хэлсэдэг байха юм.

Харин заримдаа, али нэгэ хүдэлмэрилэгшэдэй үйлэдбэри дээрэ болон ажабайдалда журам эбдэдэг ушарнууд тухай хэлсэгдэхэдэ, хүн зоной дураа гутахань зүбтэй. Имэрхүү баримтанууд тэсэшэгүй. Һали-були, хайша хэрэг хүдэлдэг, хуули алхадаг, КПСС-эй устав эбдэдэг хүнүүдтэ ЦК хатуу шанга асуулта хэдэг, саашадааашье хэхэ юм. Энээн тухай КПСС-эй ЦК-гай февралиин Пленум дээрэ эрид шиидэнгээр мэдүүлээ һэмди. Үшөө дахин дабтаха хүсэлтэйб; манай эрилтэ ба хатуу заршам хэзээдэшье — мүнөөдэршье, үглөөдэршье, ерээдүйдэшье— һулархагүй. **[Альга ташалга].**

Вальцовщик Александр Павлович Моисеевэй һанамжые зүб гэжэ һананаб. Үгэ хэлэхэдээ, тэрэ социальна үнэн зүб шухала зүйл болохо эрхэтэн бүхэнэй обществын үмэнэ өөрынгөө үялга хэлбэришэгүйгөөр дүүргэхэ тухай нюуса далдагүй сэхынь дайраа. Александр Павлович, Та зүб хэлээт. Бүхы юумэ — абаха ёһотойшье, үлүүшье юумэ — абаха дуратай хүнүүд бии. Теэд үсөөн бэшэ ушарта абаһаншье байдаг. Харин обществын урдахи үялгаяа мартажархиһан байха. Тиимэһээ «Нэрэ хүндэ, алдар соло —ажалайнь хэмжээгээр!» гэһэн һайн уряа доро Москвско парторганизациин ябуулдаг үргэн ехэ хүдэлмэриие би бүримүһэн дэмжэнэб. **[Үни удаан үргэлжэлһэн альга ташалга].**

Таанад, нүхэдүүд, ажабайдалай олон шухала асуудалнуудые дурдаат. Жэшээнь, гэр байра барилгын программые саашадаа бэелүүлгэ тухай һонирхонот.

ЦК-гай Политбюро байгша табан жэлдэ гэр байра барилга тухай асуудал хаража үзөө гээд танда хэлэхэ байнаб. Гэр байра ашаглалгада тушааха талаар табан жэлэй даабариие заабол дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын тула — энэ даабари тон ехэ юм — бүхы хэрэгтэй зөөри, нөөсэнүүдые үгэхыень Госпланда, министерствэнүүдтэ болон албан зургаанууддта даалгагдаа.

Гэхэтэй хамта гэр байра абаһан хүнүүдһээ арай-шамай, олон дутагдалнуудтайгаар бодхоогдоһон байранууд тухай бэшэгүүд ородог. Иимэрхүү ушарнуудай дайралдадагынь харамтай, тэдэ гэр байрануудта ороһон хүнүүдэй гомдолшье ойлгосотой ха юм даа.

Гэр байрын, эд бараанай, хэрэглэмжэ хангалгын шанар тухай асуудалнууд ганса экономическа, ажахын бэшэ, харин социальна асуудалнууд мүн. Тэдэ олон миллион хүн зоной аша туһада хабаатай. Һайн шанар олон лэ зүйлнүүдһээ бүридэдэг ааб даа. Тиигэбэшье хүдэлмэрилэгшын даалгагдаһан хэрэгтээ хандалгагү, али хүдэлмэришэн хүнэй һэшхэл эдэнэй дунда эгээн шухалань гэжэ хэлэхэ байнаб.

Хүдэлмэришэдтэ, багшанарта, врачнуудта, өөртөө, эсэстэнь, өөрынгөө үхибүүдтэ гэр байра муугаар барижа болохо аал?

Бидэ ажалай геройнуудые аша габьяагайнь зэргээр алдаршуулдагбди, тэдэниие бүхы орон мэдэдэг. Харин ээн бусаябадал мүн лэ өөрын адрестай бшуу. Муугаар хүдэлдэг, голодоһо гаргадаг хүнүүдые нюураарнь харуулхаар саг ерээ. Хэн муу продукци гарганаб гэжэ эли байхын түлөө, харюусалгагүй ябадалай түлөө эрид шанга асуулта хэрэгтэй. **[Альга ташалга].**

Нүхэдүүд! Олониитын ушар ёһо мэдэлгэ манай байгуулалтын хүсэ шадалые оло дахин арьбадхадаг. КПСС-эй ЦК-гай июниин (1983 он) Пленум дээрэ партимнай үзэл сурталай талаар үни удаан сагай ажал ябуулгын дэлгэрэнгы программые баталан абаа һэн. Пленумэй шиидхэбэринүүд үзэл сурталай-хүмүүжүүлгын, ниитэ-политическэ хүдэлмэриие бүхы шэглэлнүүдээрнь наримжуулха хэрэгтэ хүсэд нүлөө үзүүлээ.

Гол шухалань юуб гэхэдэ, үзэл сурталай талаар эдэбхитэй хүдэлмэри ажалша коллектив, эхин партийна организаци дотор ябуулагдаха ёһотой. Үзэл сурталай албан зургаануудай урдань бүхы ажал ябуулгаяа өөһэд дундаа үнгэргэдэг, ута үнжэгай саарһа бэшэлгээр, олон часай заседанинуудаар хүдэлмэрээ хизаарладаг байһан һаань, мүнөө энэ заншалһаа эрид арсаха шухала.

Үзэл сурталай хүдэлмэридэ, бусад һалбаринуудһаа дутуугүй оролдолго, эмхидхэл, нарин хиналта ба дүүргэлтые шалгалга, үрэ түгэс дүнгүүдые түйлаха шадабари хэрэгтэй.

Нүхэдүүд, мүнөөдэр эндэ хэлэгдэһэн үгэнүүдэй зохёон байгуулга тухай анхарал оролдолгоор нэбтэрэнги байһаниинь зүйтэй. Хүдэлмэришэн анги хадаа үг удхаараа зохёон байгуулдаг анги ха юм. Танай хэлэһэн үгэнүүд совет арадай бата бэхи эб найрамдалда, амгалан байдалда тэгүүлдэг байһые гэршэлнэ.

Уласхоорондын байдалда танай үгэһэн сэгнэлтые зүбшөөнгүй байхын аргагүй. Үнэхөөрөө, СССР-тэ болон социализмын бусад оронуудта эсэргүү «хэрээһэтэ добтолго» эмхидхэгшэд бидэниие үбдэглүүлхэ һэдэлгэ гаргана. Иимэ юумэн хэзээдэшье болохогүй! **[Нэрьемэ альга ташалга].**

Бидэ өөрынгөө революциие зоболон сорогуур түйлажа, аршалан хамгаалаабди, социализм байгуулаабди—мүнөө үедэ оронойнгоо хүгжэлтын, зоной ажабайдалые саашадань һайжаруулгын асари ехэ түсэбүүдые бэелүүлжэ байнабди. Бидэ өөһэдынгөө үзэл бодолые, ниитэ байгуулалтаяа хэндэшье баалан абхуулнагүйбди. Бидэндэ хари газарнууд хэрэггүй. Советскэ Союз ори ганса зам—эб найрамдалай гури-

маар зэргэ орш
алиндаашье аша
хоорондын хар
үнэн зүрхэнһөө

Тиихэтэй хамта
манай һайн дур
даггүйнь ойлго
да бидэ үгэнүүд
бодото хэрэгүү
бди. Буу зэбсэ
шэ бодото бай
лаһаа хороо
Ядерна зэбсэг
шэ хоёр талай
хараалха ёһотой
НАТО-гай энэ
жа эхилээ һаань
бэлэмди.

Амгалан байда
гаалжа болохо
нүүд гүнзэгыгөөр
лэ хэрэгүүдэй
ридлөөнһөө һу
юулэн шэглүүл
Хоёр талын ха
бидэ бэлэмди, эб
түлөө үнэн сэхэ
тэйгөөр хүдэлхэ
вительствануудт
нүүдтэй эдэбхит
хүдэлхөөр бэлэм

Харин сэрэгэй
тическэ түгшүүр
сагта, США-гай
гай гүрэнүүдэй
нэ-ядерна аюула
до тохёолдоод
нүүдэй тэнсүүр
империализмын
сэтэй болохогүй
хуурай байлгаха,
римжэтэй байха

Социалис
аюулгүй байдал
анхарал оролдо
дэ ойлгосотой. С
хэндэ үнгэрэгшэ
һан гээлтэ хохид
мартагдахагүй.
даанги байдалай
хэйн болбосоро
дээрмэшэдһээ аб
манай орон 20
зоноо алдаа һэ

Партиин Центр
болон Совет
арад зонойнгоо
тон ехэ харюуса
1941 оной июнь
Ямаршье булим
рэ дороо харюу
ниие бүгэдэн—м
шье, манай дайс
жэ байг. [Нэрьеэ
шалга].

Уласхоорондын
шангадаһантай д
КПСС-эй ЦК-да
ороно, тэдэниие
нүүд ажалай нэ
гохо, ороной өөр
гын жаса байгуу
радхалнуудые

Нэн түрүүн
тайгаар хандаһан
совет патриод
болон ажалай вет
луу хүдэлмэришэ
хозниигуудта, ко
партийна бэшэ
хэнэй баяр баяс
хүсэлэнтэйб.

Манай экономи
шадал, ороной
гаалха арга бо
лүүлдэг техничес
сэлнүүд совет
тэрэнэй союзниг
байдалые дурад
жээнүүдгүйгөөр,
хангана гээд хэл

Ороной хүгжэ
совет хүнүүдэй
һайжаруулха тал
даһан социально
программанууд
бэелүүлэгдэхэ ю

Нүхэдүүд! Ман
парти өөрынгөө
бэлэдхэлэй шата
Үргэн ехэ, орёо
ниие хүлеэнэ
ёһотойт.

Бидэ политичес
хидхэлэй хүдэлм
байгуулгын һай
дүршэлөөр баяж
ти болон арадай
гэдэлдэ түшэглэ
эй Центральна
ажал ябуулга, ко
нэй хабаадалгат
хэлэхээр шалга
тиин политикые
нүүд бодото
эдэбхитэйгээр д
бидэндэ харал
нуудаа дүүргэх
олгоно. [Үни уд
һэн альга ташал

Түгэсхэлдөө х
хэдэн үгэ. Урин
таһанайтнай,
рэлдэһэнэйтнай
ясхалан хүргэнэб.

Таанадай
халуун амаршал
һайханиие хүсэ
ажалай абьяас,
нэмээнэ, ниитэ
амжалта түйлэхые
гэл найдал түрү

Үшөө дахин
луун баяр баясх
хүндэтэ металлу

Таанадай хүнг
да шэнэ
ажабайдалдатнай
сэнэб. Таанад б
надай дүтынхид
гэн гэрэлтэ һай
соггой һайндэр
(Нэрьемэ, үни
жэлһэн альга т
даа хүл дээрэ

АРКТИКАДА ХҮДЭЛМЭРИДӨӨ ГАРАБА

МУРМАНСК. «Никель» гэжэ шэнэ теплоход Арктидахи түрүүшынгээ рейсдэ гараба. Энэмнай Советскэ Союзай захилаар Финляндиин корабль бүтээгшэдэй бүтээһэн судналуудай нэгэниинь болоно.

Мурманскын морягууд иимэ теплоходуудые Арктикын вездеходууд гэжэ нэрлэдэг юм. Тэдэнэй хүсэ ехэтэй двигательнүүд болон найдамтай бүхэ корпус ледоколнуудай туһаламжагүйгөөр метр зузаан мульһэ дабаха, 50 градус хүйтэндэ хүдэлхэ арга олгодог байна. Табан жэлэй үедэ Мурманскын далайн пароходствын флодто нэмээгдэһэн эдэ теплоходууд Кольско хахад аралые Енисей дээрэхи Дудинка порттой холбодог зам дээрэ хүдэлнэ. Норильскын металлургическа комбинатда зорюулагдаһан хэрэгсэл түхеэрэлгэнүүдые, барилгын материалнуудые ашаһан «Никель» теплоходшье энэ замаар дабшана.

Арктикада үбэлэй навигаци дүүрэхэ дүтэлжэ байнхай. Хабартаа Енисей мүрэнэй үерлэхэдэ Хойто далайн замай баруун хубидахи энэ трассаар хүдэлмэри саг зуура болюулхаа баатай болодог. Гэбэшье Мурманскын моря-

гууд болон
дэмы алдаагүй
цинуудта үбэлэй
то мульһэтэ
тэхи эрьеын
рюулагдаһан
нэ. Ледоколнууд
нууд зунай
бэлэдхэл хэжэ
һараһаа эхилжэ
«Леонид Брежнев
моходууд Мурм
сиде, Арктикын
дэхи бусад порт
нануудые шэрэ

Советскэ Союзай Коммунис парти мандаха болтогой!

Парти болон арадай хэлбэришэгүй бата нэгэдэл, агууехэ Ленинэй захяа заабаринуудта үнэн сэхэ байлга—манай бүхы илалтануудай эрхэ нүхэсэл мүн!

(КПСС-эй ЦК-гай Уряануудhаа).

АРГА БОЛОМЖОНУУДАА ГҮЙСЭД ЭЛСҮҮЛЭН...

Ажалшадай hаналаа нэгэдэлгын алдарта hайндэр — Майн 1-ниие нарин сэмбын комбинадай хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд ажалай амжалта түйлалтануудаар угтаба.

КПСС-эй ЦК-гай апрелиин (1984 он) Пленумэй, мүн СССР-эй шэнэ зарлалай Верховно Соведэй нэгэдэхи сессиин шиидхэбэринүүд манай предприятиин коллективүүдтэ хүдэлэгшэдэй дунда урма баяртайгаар угтагдажа, ажалай шэнэ амжалтануудта уряалаа.

Табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй түрүүшын кварталай продукци худалдаха даабари 100,8 процент дүүргэжэ, түсэбhөө гадуур 859 мянган түхэригэй продукци худалдаабди. Мүн ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ талаар даабариин дүүргэлтэ 101,8 процентдэ хүргэгдөө. Үдэрhөө үдэртэ 1984 оной түсэб дүүргэгшэд олошорно. Жэшээнь, 34 түрүүшүүлнай табан жэлэй hүүлшын хахад жэлэй тоосоогоор ажаллана. Тиихэдэ эрхим 12 хүдэлмэришэд 1986 оной тоосоогоор хүдэлжэ байнхай. Тэдэнэй дунда Агриппина Даниловна Шадурская, Валентина Дондоковна Цынгуева, Валентина Васильевна Федосеева болон бусад бии.

Коммунис ажалай коллектив гэhэн нэрэ солотой ноохо илгалгын цехэй Буда Нимаевна Бальжировагай хүтэлбэрилдэг комсомол-залуушуулай коллектив энэ жэлэй түсэбтэ даабариие болзорhоонь урид дүүргээд, мүнөө табан жэлэй hүүлшын жэлэй тоосоогоор хүдэлнэ. Тус бригадын гэшүүд энэ табан жэлэй түсэбhөө гадуур 1200 тонно ноохо илгаhан алдартай. Ээрэлгын үйлэдбэридэ А. А. Бухтояровай ударидадаг бригада мүрысөөндэ онсо шалгараа. Тус коллективэй гэшүүд ажалайнгаа бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабарияа 12,5 процентээр үлүүлэн дүүргээ. Продукци үйлэдбэрилгын эсэсэй хүдэлмэри хэдэг коллективэй коммунист Л. И. Шубинагай хүтэлбэрилдэг бригада энэ оной түрүүшын кварталай түсэбые 102,9 процент бэелүүлэн эрхимлэбэ. Тиихэдэ заhабари-барилгын цехэй хүдэлмэришэдэй дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ партиин гэшүүн А. П. Сысолятинай даадаг бригада шалгараа.

Алдарта hайндэртэ зорюулагдаhан ажалай урилдаанда цехүүдэй дунда нэхэлгын үйлэдбэриин коллектив түрүүшын hуури эзэлжэ, комбинадай дамжуулгын Улаан туг тэдээндэ барюулагдаба.

Мүнөө предприятиимнай 2800 хүдэлмэришэн коммунис ажалай ударник гэhэн нэрэ солотой юм. Мүн 51 бригадада, 10 участогта, 10 халаанда иимэ үндэр нэрэ зэргэ олгогдонхой.

Комбинадай коллектив, хүдэлмэришэн, мэргэжэлтэ бүхэниие hайн шанартай, үндэр бүтээсэтэй ажалда элсүүлхэ гээшэ гол зорилгонуудаймнай нэгэн гэжэ предприятиин партком тоолодог. Иигэжэ бидэнэр хүдэлмэришэдэй урма зориг, эдэбхи бадаруулха, түрүүшүүлэй үүсхэл дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ онсо анхаралаа хандуулдагбди. Үшөө арбан нэгэдэхи табан жэлэй эхиндэ коммунист Б. Э. Аюшиевагай хүтэлбэрилдэг бригада «Табан жэлэй даабариие дүрбэн жэлэй туршада» гэhэн үүсхэл гаргаа hэн. Тэрэнииень дэлгэрүүлхэ талаар горитой хүдэлмэри ябуулаа hэмди. Тэдэнэй үүсхэл дэмжэhэн Б. Н. Бальжировагай ударидадаг коллектив 1985 оной тоосоогоор хүдэлнэ. Мүн Бальжима Эрдынеевнагай дааhан бригадада ажаллагшад энэ оной даабариин түсэб бэелүүлжэ байнхай. Тиихэдэ КПСС-эй обкомой бюрогой гэшүүн З. П. Аносовагай хүтэлбэрилдэг бригада 1984 оной hүүлшын hарын тоосоогоор хүдэлнэ.

hаяын сагта республикынгаа комсомолой организациин байгуулагдаhаар 60 жэлэй ойн баярые тэмдэглэхээ байнабди. Энэ hайндэрые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө ехэ хүдэлмэри манда бэелүүлэгдэжэ байнхай. Жэшээлхэдэ, залуу коммунист Н. Москалевагай хүтэлбэрилдэг комсомол-залуушуулай бригада энэ оной эхиндэ «Республикын комсомолой организациин 60 жэлэй ой болотор 6 hарын түсэб дүүргэе» гэhэн үүсхэл бадаргажа, тэрэнииень олон коллективүүд дэмжээ юм. Үүсхэл гаргагшад өөhэдөө үгэдөө хүрэхын тула дүршэл шадабарияа, эрмэлзэл зоригоо зангидуулжа, үндэр үрэ дүнгүүдые харуулан хүдэлжэ байна. Жэшээнь, тэдэнэр жэлэй эхинhээ хойшо түсэбhөө гадуур 74 тонно ноохо илгаа. Иигээд ерэхэдээ, тус коллективэй гэшүүд үүсхэлээ нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ дүүрэн аргатай болоно. Тэрэшэлэн хэдэн түрүү бригаданууд мүн лэ амжалтатай хүдэлжэ байнхай. Тиихэдэ залуу коммунист В. Павловай ударидаhан комсомол-залуушуулай нэхэгшэдэй коллектив энэ ойе угтуулан «Ашаг үрэтэйгөөр ба hайн шанартайгаар хүдэлдэг бригада» гэhэн нэрэ зэргын түлөө тэмсэхэ үүсхэл гаргаад, мүрысөөнэй манлайда ябана.

Манай комбинадта олон залуу басагад хүдэлдэг. Тиимэhээ партком бригаданuудые хүтэлбэрилэгшэдөөр, мастернуудаар харюусалгатай, ажалаа hайн мэдэхэ, олоной дунда хүндэтэй, хүмүүжүүлхы хүдэлмэри ябуулжа шадаха хүнүүдые шэлэн томилдог, тэдэнэй ажал хэрэгэй бүри урагшатай байхын тула саг үргэлжэ хүсэл оролдолго гаргажа байдаг гээшэ. Энэ хэлэгшээ жэшээ болгон баримтануудаар тодорхойлхомнай. Комбинадай бригадирнуудай хахад хубинь партиин гэшүүд юм. Тэдэнэй дунда Н. С. Ноздрина, З. П. Аносова, Б. Э. Аюшиева, Н. Москалева, В. Павлов болон бусадые дурдалтай. hүүлэй үедэ гурбан залуу бригадир КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар абтаа. Түрүү коллективые хүтэлбэрилэгшэ В. Павлов тэдэнэй нэгэн болоно. Тиихэдэ ноохо илгалгын цехтэ юрын хүдэлмэришэнөөр хүдэлжэ байhан залуу коммунист Л. Дампилова бригадираар томилогдоо. Дунда шатын хүтэлбэрилэгшэдтэй горитой хүдэлмэриин ябуулагдажа байдаг hэн тулада тэдэнэй олониинь партийна hунгагдамал эдэбхитэд боложо тодоронхой. Жэшээнь, комплексно бригадые хүтэлбэрилэгшэ В. В. Шубин, нэхэлгын цехэй мастерай туhалагша М. Матвеев, нэхэлгын үйлэдбэриин бригадые даагша Л. Н. Тюрина гэгшэд комбинадай парткомой гэшүүд юм. Тиихэдэ нэхэгшэдэй бригадые ударидадаг В. Д. Макин КПСС-эй Октябрьска райкомой партийна комиссиин гэшүүнээр hунгагданхай. Предприятиимнай мастерскойнуудай ажалшадай 40-өөд процентнь КПСС-эй гэшүүд.

Комбинадай партком коммунистнуудай түрүү үүргые дээшэлүүлхэ, эрхим хүдэлмэришэдые партида абаха хэрэгүүдые шадамараар ябуулха талаар хүдэлмэридэ ходо анхаралаа хандуулжа байдаг. Жэшээлхэдэ, 1983 оной июнь hарада «Политическэ-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри hайжаруулха ба коммунистнуудай түрүү үүргые дээшэлүүлхэ тухай» асуудалаар комбинадай коммунистнуудай суглаа үнгэргэhэн байнабди. Удаань тэрэнэй тогтоолые бэелүүлэн, нэхэлгын үйлэдбэриин парторганизациин түрүү хүдэлмэришэдые партида абаха, залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ талаар хэр зэргэ хүдэлмэри дүүргэжэ байhан тухай тоосоо партком шагнаа hэн.

Партком үйлэдбэриин түрүүшүүлые партида шэлэн абаха, залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ асуудалда саг үргэлжэ анхаралаа хандуулжа байдаг гэжэ хэлээ hэмди. Энэл ушарhаа мүнөө манай партийна организаци район дотороо эгээл олон коммунистнуудтай. hүүлэй хэдэн жэлэй туршада 73 хүн КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар абтаа. Тэдэнэй 7-ниинь нёдондо намар үнгэргэгдэhэн тоосоото hунгалтын суглаанай hүүлээр партиин гэшүүндэ кандидат болоо. Манда залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ талаар зарим тэды дүршэл бии. Цеховэ парторганизацинуудһай КПСС-эй гэшүүндэ кандидадуудта ехэ анхарал хандуулна, суглаанууд болон бюронууд дээрэ тэдэнэй тоосоо шагнадаг, ажал хэрэгүүд тухайнь хөөрэлдөө үнгэргэдэг байна. Тиихэдэ комсомолой организациин зуургаар партида ороhон хүдэлмэришэд заатагүй тусхай даабари дүүргэдэг гуримтай. Мүнөө комсомолой цеховэ организацинуудаймнай секретарьнарай 50 гаран процентнь залуу коммунистнууд. Тэрэшэлэн комсомол-залуушуулай бригадануудай ехэнхи хубииень партиин гэшүүд хүтэлбэрилдэг.

Эндэ партийна комитедэй дүүргэжэ байhан хүдэлмэриин зарим тала дээрэ тогтобобди. Гэбэшье комбинадай парткомой саашадаа дүүргэхэ хэмжээ ябуулганууд горитой, хүдэлмэридэмнай дутагдалнуудшье бии гэжэ мэдэрнэбди. Тиимэhээл партиингаа бидэнэй урда табиhан зорилгонуудые бэелүүлэн, хүдэлмэришэдэйнгөө ажал хэрэгүүдтэ улам бүри хүсэтэйгөөр нүлөөлдэг болохын тула партийна хүдэлмэриингөө онол аргануудые баяжуулха, шэнэ түхэл янзануудые бэдэрхэ ёhотойбди.

Д. МОГОЕВА,
нарин сэмбын комбинадай парткомой секретарь.

...ҮДНАЙ ХАРЮУСАЛГАТАЙ

харгы бодомжолоод, эсэслэн шэлэhэн барилгашанай мэргэжэлдэ өөрыгөө сүм зорюулаад, табин наhанайнгаа богоhо дээрэ СССР-эй Верховно Соведэй депутадаар hунгагдаба ха юмбиб.

Юрэдөө, намда үзүүлэгдэhэн этигэл найдабариие түшэг тулгууримни болоhон түрэл коллективэй аша габьяа гэжэ тоолодогби. Иимэл бодолнууд ТУ авиалайнерай түгэс түхеэрэнхэй салон соо hуухадаа, толгойдом ороо hэн.

Сугтаа ябаhан нүхэдэйнгөө нюурнуудые шэртээд үзэхэдэмни, мүн лэ намтай адли мэдэрэлдэ абтанхай хэбэртэй.

Сесси дээрэ Национальностьнуудай Соведэй Мандатна комиссиин бүридэлдэ hунгагдаад, тэрэнэй заседанида хабаадалсабаб. 59 үндэhэ яhатанай түлөөлэгшэд тус Палатын депутадуудай дунда бии байна. Тэрэ тоодо 261 хүдэлмэришэн, 137 колхозник гэхэ гү, али бүхы депутадуудай 53,1 процентнь болоно. Манайшье республикые абахада, сэмбэ нэхэгшэ Н. Г. Гладких, hаалишан З. Ц. Гылыкова, хонишон Д. Ж. Дондокова, механизатор Н. И. Калашников гэхэшэлэн эгээл юрын мэргэжэлтэй хүнүүд байгаа ха юмбибди. Бусадшье депутадуудые харахада, арадай интеллигенциин эрхим түлөөлэгшэд: дуушан Д. Ц. Дашиев, зоотехник А. А. Денисова, предприятиин директор М. И. Семенов гэгшэд болоно ха юм. Юрэдөө, бүхы депутадуудай бүридэл имэрхүү байгаа гээшэ. Агын Буряадай автономито округой түлөөлэгшэ, врач Н. А. Аюрзанаеватай уулзаа hэмди. Орон соогоо мэдээжэ болоhон Расул Гамзатов, Валентина Терешкова болон бусадые хараабди. Палатануудай хамтын заседаниин үедэ «Правда» газетын шэнжэлэгшэ Ю. А. Жуковтай зэргэлээд hуугдаа.

Арбан нэгэдэхи зарлалай Верховно Соведэй түрүүшын сесси дээрэ оронoймнай ажабайдалай гол шухала асуудалнууд зүбшэгдэбэ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь К. У. Черненкые СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшээр hунгаhан ушарые депутадууд нэгэн дуугаар дэмжэбэ. СССР-эй Конституциин ёhоор, манай обществодо Коммунис партиин хүтэлбэрилхы үүргэнь энэ шиидхэбэреэр үшөө дахин батадхагдаба ха юм.

Түрүүшынгээ сесси дээрэ оронoймнай засагай дээдын зургаанай Юрэнхы эрдэмэй ба мэргэжэлэй hургуулиие хубилган шэнэлэлгын гол шэглэлнүүдые баталhаниинь мүн лэ өөрын онсо удха шанартай. Алишье талаараа тэгшэ хүниие бүридүүлэн хүмүүжүүлгэhээ шухала зорилго байхагүй.

hургуулида журам hайнаар сахижа, шударгы бэрхээр hураhан үхибүүд hүүлдэ үйлэдбэри дээрэшье ерэхэдээ, эдир наhандаа хүмүүжүүлэгдэhэн hайн hайхан заншалаа орхингүй, урагшатайгаар ажалладаг байха юм.

Юрэдөө, доро дороо харюусалгаяа түгэс мэдэрэн, өөрынгөө ажалай, ниитын уялгануудые хүн бүхэнэй жэшээтэ hайнаар дүүргэдэг болоо hаа, оронoймнай дабшаса hураггүй эршэтэйшье, найдамтайшье болохо зэргэтэй.

Сессиин урда тээхэнэ болоhон КПСС-эй ЦК-гай Пленум «Арадай депутадуудай Соведүүдэй хүдэлмэриие саашадань hайжаруулха тухай» тогтоол абаа hэн. Энээнhээ уламжалан, бидэнэр, депутадуудай, урда тон харюусалгатай зорилгонууд табигдана гээшэ. Шэнэ ажал ябуулгамни hаяа эхилжэ байбашье, бодомжолжо үзэхэ юумэн олон болоод байна.

Энэ мүнөө Москва ошоходоо, манай «Улан-Удэтрансстрой» трестые харьяалан хүтэлбэрилдэг Главкда орожо, хөөрэлдөөб. Манай трест республика, түб хото соогуураа олон шухала объектнүүдые баридаг юм. Харин үйлэдбэриинь бааза, машина, техникээр, материалнуудаар хангалгань үшөөл hула. Эдэ бүхы асуудалнуудые табижа, заримыень тэндэнь шиидхүүлээд бусаhандаа ехэ баяртайб.

Би гансал манай поезд, трестые бэшэ, харин бүхы округhоо түлөөлнэ ха юмбиб. Тиимэhээ hара бүхэнэй hүүлшын пятницада hунгагшадаа хүлеэн абажа, хөөрэлдэхэ болоноб. Энэ зорилгоор поездымнай хүтэлбэрилэгшэд тусхай таhалга бэлдэжэ байнхай.

Сессиhээ бусаад, бригадынгаа хүдэлмэришэдтэ хараhан, үзэhэнөө дууhан хөөрөөб. Тэдэмни миниингээ баярые өөрын мэтээр өөгшөөн хубаалдаа. Улаан-Үдэмнай Москваhаа холошье hаа, бүхы оронтой адли ажаhуудаг юм. Минии нүхэд юрын барилгашадшье hаа, өөрынгөө түлөөлэгшын засагай дээдын зургаанда адли тэгшэ эрхээр хабаадахадань, мүн лэ баярлаа юм ааб даа.

В. САНДАНОВ,
СССР-эй Верховно Соведэй депутат, барилга-хабсаралгын 834-дэхи поездын модошо дархашуулай бригадир.

ТҮСЭБӨӨ ДҮҮРГЭБЭ

Хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг заводой коллектив байгша оной дүрбэн hарын түсэбүүдые бүхы технико-экономическа талаарнь сүм дүүргэжэ шадаа. Тиигэжэ даабариhаа гадуур 15 мянган түхэригэй продукци худалдагдаба. Байгал-Амарай түмэр харгын барилгада хүүргэнүүдэй 31 хэрэгсэл эльгээгдэhэн байна. Мүн лэ Хойто Двина болон Дон мүрэн дээгүүр баригдажа байhан хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүд эльгээгдэбэ.

Үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ хэмжээ ябуулганууды нэбтэрүүлhэнэй ашаар 27,9 мянген түхэригэй олзо заводой экономикодо оруулагдаа. Гадна хамтадаа 22 мянга гараң түхэригэй алмалта үгэхөөр уралан нарижуулгын хэдэн дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээ.

Г. Г. Кожевниковэй хүтэлбэрилдэг кузнечно-механическа, А. И. Казаринай даадаг механо-хабсаралгын, А. А. Равковскиин толгойлдог инструментальна цехүүд Ажалшадай уласхоорондын hаналаа нэгэдэлгын hайндэрые угтуулан дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ гараа.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабариие 4,5 жэлэй туршада дүүргэхэ гэhэн үүсхэл гаргаhан И. М. Петровагай хүтэлбэрилдэг мастерска участок байгша оной июнь hарын тоосоогоор ажаллажа байнхай. Мүн Ц. Д. Чимитдоржиевай даадаг мастерска участок, Г. Д. Раднаевай хүтэлбэрилдэг бригада социалис мүрысөөнэй манлайда ябанад.

М. РЫБАКОВА,
заводой социалис мүрысөөнэй талаар инженер.

ҮГЭМНАЙ БАТА БАЙХА

Хойто Транссибэй түлхюур —Кодар гээд БАМ-ай барилгашад манай мүнөө хүдэлжэ байhан объектые нэрлэдэг юм. Үнэхөөрөөшье манай малтажа байhан Кодарай тоннелиин дүүргэгдэхэдэл, БАМ-ай харгын «алтан» рельс холбогдожо, захаhаань заха хүрэтэр зам нээгдэхэ болоно. Эндэ Кодарай хадые тойроhон саг зуурын харгы үгы. Замые холбохын тула 1940 метр тоннель заатагүй бэлэн болгогдохо зэргэтэй. Тиимэhээл манай харюусалга тон ехэ.

БАМ-ай Буряадай, Шэтын участогуудай барилгашад хоёр тээhээмнай харгы татан дүтэлнэ. Сюльбан дээрэ гү, али Куандада уулзаха гэжэ тэдэнэр хоорондоо шанга мүрысөөтэй. Манай малтажа байhан тоннель Шэтынхидэй газар дээрэ юм. Зам табигшад бидэндэ 50 километрэй зайда дүтэлөөд ябана. Тэдэнэр июль hарада манай тоннель соогуур рельснүүдые табижа, Витим тээшэ гарахаар шиидэнхэй. Тэдэниие hаатуулхагүйн тула бидэнэр аhан шадалаараа оролдоно гээшэбди.

Мүнөө 1970 метр тоннелиин 1760 метрынь малтагдаад байна. Үшөө 180 метр тоннель малтажа, 600 метр тоннелиин хана бетоноор бүхэлхэ хүдэлмэри үлөө. Энэ тиимэшье хүнгэн бэшэ зорилго. Гэбэшье барилгашадай үгэ бата, hанаhандаа хүрэхэл байхабди.

Манай үнинэй, дүршэл шадабаритай проходчик Г. В. Кузнецов, Буряадай АССР-эй габьяата барилгашан В. И. Безридный, Николай Еременко гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд халаан бүриингөө даабари үлүүлжэ үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлнэ. Жэшээлхэдэ, коммунист Геннадий Кузнецовой хүтэлбэрилдэг бригада сүүдхэдээ 2,5 метр тоннель малтаха аад, заримдаа 3—3,5 метр тоннель малтадаг, бүхы ажалаа эрхим шанартайгаар дүүргэдэг заншалтай. Г. В. Кузнецов Байгалай тоннель малтаха хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, баян дүршэлтэй болоhон мэргэжэлтэн. 1982 оной январь hарада Кодарай хадануудай зүүн хормойдо түрүүшын отрядтай буулсажа хүдэлмэришэдэй поселогой барилга эхилэлсээ бэлэй. Удаань 1982 оной сентябриин 9-дэ Г. В. Кузнецовой бригада Кодарай тоннель малтаха хүдэлмэри эгээл түрүүлэн эхилээ hэн. Тэрэ гэhээр үнгэрhэн хугасаа соо ехэ хэмжээнэй хүдэлмэри хэжэ олон дахин социалис мүрысөөндэ илан, «БАМтоннельстрой» управлениин дамжуулгын Улаан вымпелээр, мүнгэн шангаар урмашуулагдаhан юм.

Хүн зоной ажаhуудаг газарhаа холо тоннель бариха гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ ааб даа. Эндэ hайн авто-харгы үгы байгаа бшуу. Оньhон техникэ, зэр зэмсэг, шэнгэн түлишэ, электрын элшэ хүсэн дуталдаха. Хэзээдэшье гэдэдэггүй газар, хүрьhэнэй дундаhаа сорьёлон гараhан үhан гранит шулуун проходчигуудай ажалда яhалал hаад үзүүлдэг бэлэй. Гэбэшье, Г. В. Кузнецовой бригада hарадаа 70—80 метр тоннель малтаха даабаряа 90—95 метртэ хүргэдэг.

— Мүнөөдэр үсэгэлдэрэйхиhөө, үглөөдэр мүнөөдэрэйхиhөө hайнаар хүдэлхэ гэhэн уряа доро бултадаа хүдэлнэбди. Бригадна подрядай гуримаар бүхы ажалаа дүүргэнэбди. — гэжэ Г. В. Кузнецов мэдүүлээ hэн.

Тоннельнэ 12-дохи отрядай бэшэшье олон хүдэлмэришэд БАМ-ай тон харюусалгатай участок дээрэ ажаллажа байhанаа сэдьхэл зүрхөөрөө мэдэржэ, шадаал hаа бага гаргашатайгаар, түргэнөөр тоннелиин барилга хэхэ гэжэ эрмэлзэнэ. Г. В. Кузнецов, В. И. Безридный гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд арга боломжонуудаа hайн хаража үзөөд, майн эхин багаар Кодарай хадануудые сүмэ малтажа, уулзаха гэhэн зорилго урдаа табиба. Эдэ хоёр бригаданууд дундаа социалис мүрысөөнэй хэлсээ баталаад, тэрэнээ бэелүүлжэ эхилэнхэй. Бэе бэедээ ябалсажа, ажалайнгаа шанарые шалгадаг, дүй дүршэлөөрөө андалдадаг заншалтай. Таба хоноод мүрысөөнэй дүн согсологдоно, хүдэлмэриин участок дээрэ хамтын суглаан үнгэргэгдэнэ.

А. ДВОРЕЦКИЙ,
тоннельнэ 12-дохи отрядай звено даагша, коммунис ажалай ударник.

ТУЙЛАҺАНАА АРЬБАДХАХА

Табяад онуудайл хүбар hэн. Сэлмэг дулаахан нэгэ үглөөгүүр би түрүүшынгээ ажалай үдэр эхилхэеэ hаял байгуулагдажа байhан ательегэй үүдэ татан ороо hэм. Тэрэ үедэ үсөөхэн хүн хүдэлдэг, захилнуудшье бага байдаг байгаа. Би Тамара Корнеева, Галина Ефимова, Людмила Еранская гэгшэдтэй нэгэ бригадада орооб. Тэрэ гэhээр гушаад жэлэй туршада энэл бригададаа хамта хүдэлhөөрбди. Ажабайдалдамнайшье, ажалдамнайшье ехэ хубилалтанууд болоо, гэбэшье бидэнэр бэе бэедээ үнэн сэхэ зандаа үлөөбди.

Манай бригада наhажаал эхэнэрнүүдhээ бүридэhэн, дээрэhээ ателье, нэгэдэл дотороо онсо илгардаг. Бэшэ бригаданууд болон халаануудта ехэнхидээл хуу залуушуул гээшэ. Тэдэнэрнай «комсомол-залуушуулай» хадаал хүхюу шуулятай, харин манайхи «Коммунис ажалай бригада» ха юм. Гэшүүднай барандаа партийнабэшэ хүнүүд, гэбэшье тэдэмнай сэдьхэлээрээ бултадаа коммунистнууд байха. Т. М. Корнеева, М. Д. Молонова, Г. С. Ефимова, Л. П. Еранская, А. Г. Васильева, А. М. Конева гэгшэд «Одон» ательегэй эрхим оёдолшод байхаhаа гадуур, залуушуулай үнэн нүхэд болонхой. Вера Эрдынеева hаяхан лэ манда ерээ. Гэбэшье мүнөө түрүүшүүлэй тоодо орожо үрдинхэй. Света Ханхароваешье абаад үзэе. Халаанай мастер ябаhанаа манай бригадада ороhоор жэлшье болоогүй, тээд мүнөө ямараар ажаллана гээшэб! Одоол наанадаа халан абаха хүмнай болоо.

Нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые 103 процент хүргөөбди. Үнгэрhэн жэлэйнгээ түсэбые ноябрь hарада 110 процент дүүргээ hэмди. Түйлаhанаа илдангүйгөөр энэшье жэлэйнгээ түсэбые уридшалан дүүргэхэбди.

Ф. МИНУЛИНА,
«Одон» ательегэй эрэшүүлэй хубсаhа оёдог бригадын бригадир.

Дүрбэдэхи үдэрөө саhата шуурганай эшхэржэ байhан Іамирай таряалан үбэлэйхидэл сайран хабтайна. Шанга hалхинай бага зэргэ намдахада hэлжэн хүхэ үүлэнүүдэй забпараар хабарай наран хурса элшээ гамгүй сасажа, тойроод нюдэ hаргуулмаар сахилзана. Колхозой ахамад агроном Фекла Сергеевна Ворона Ивановкын отделенидэ ерэжэ механизаторнуудтайгаа уулзахадань:

— Хабарнай хэзээ болохо юм? Дахяад үбэлнай бусабал. hаядаа дулаарха гэлсэнэгүй гү? — гэжэ наhажаал нэгэ трактористын асуухада, Фекла Сергеевна энеэбхилэн:

—Иван Петрович, хүлеэжэ бү ядагты. Энэ саhан таряашадта тодхор ушаруулхагүйл байха. Малшаднайшье ядалдахагүй, үбhэ тэжээл үшөө бии ха юм. hаядаа дулаархадань үдэр, хоногоор хайлажа, хүрьhэндэ шэнгэхэл байха. Юрэдөө тодхор бэшэ тоhон лэ унаад байна даа,— гэжэ механизаторнуудайнгаа hанааень заhана.

«Родина» колхозой механизаторнууд энэ саhа, шуурганай урда тээ тарилга хэхэ сэбэр, мүн намарайнгаа паар борнойлжо дүүргэхэ дүтэлhэн юм. Тиихэдэ «К-700» түхэлэй трактортай дүрбэн агрегат хабарай паар хахалжа захалhан байгаа hэн.

Жэл бүхэндэ ороохо таряанай тогтууритай баян ургаса хурьадаг тус ажахын трактористнууд поли, сабшалан дээрээ наг шэбхэ горитойхоноор суглуулжа гаргана. Хабартаа эртүүр саhанай соохорложо захалхаhаа мүнөө хүрэтэр түсгаар эмхидхэгдэhэн оньhожоруулагдамал отрядай механизаторнууд малэй гүүртэ, hаалиин фермэ болон хонидой отаронуудай газаагуурхи наг шэбхэ суглуулжа обоолоод, удаань уhалагдадаг поли, сабшаландаа hаадгүй зөөгөө юм. Тобшолбол, байгша оной ургасада бүхыдөө 13154 тонно наг шэбхэ гаргагдаа гэхэ гү, али поли дээрээ 10458 тонно органическа үтэгжүүлгэ зөөгдэжэ тараагдаа. Аргал шэбхэ суглуулжа, таряалан, сабшаланда гаргаха звеное дүршэлтэй механизатор А. И. Лукьянов хүтэлбэрилдэг. Эндэ наг шэбхэ поли дээрэ гаргадаг байhан трактористнууд И. С. Алемасов, Н. П. Шешурев гэгшэд мүнөө хабарай паар хахалха хүдэлмэридэ хабаадуулагданхай.

ТҮГЭС БЭЛЭДХЭЛТЭЙГЭЭР ЭХИЛЭЭ

— Ажахымнай тракторно-таряан ажалай бригаданууд бултадаа хоёрдохи жэлээ хамтын подрядай гуримаар хүдэлмэрилнэ. Тиимэhээ бригаданудай механизаторнууд сагай эрилтээр бүхы ажалда хабаадалсана. Бултадаа ороохо таряанай, тэжээлэй ургамалнуудай баян ургаса ургуулхаар нэгэл зорилготой байhандаа иигэжэ хүдэлмэрилнэ ха юм, — гэжэ ахамад агроном Фекла Сергеевна Ворона тайлбарилаа бэлэй.

Ажалаа шэнэ гуримаар эмхидхэhэн дурсагдагша колхозой механизаторнууд түрүүшынгээ жэлдэ горитойхон илалта түйлаа hэн. Ороохото ургамалнуудай таригдаhан 5150 гектар поли дээрэhээ бүхыдөө 101763 центнер таряа суглуулжа, амбаарлаа бэлэй. Иигэжэ нёдондо гектар бүхэнhөө дунда зэргээр 19,8 центнер ургаса хуряажа абаhан байна.

Шэнэ гурим нэбтэрүүлхэдээ, гансашье баян ургаса ургуулна бэшэ, мүн ороохо таряа үйлэдбэрилхэ гаргашаяа урдынхиhаа гурба дахин доошолуулаа гэхэ гү, али абтаhан продукциингаа өөрынь үнэ сэнгые горитойхоноор хороожо шадаhан байна.

Дурсагдагша ажахын Ивановкын отделениин тракторно-таряан ажалай бригадын гэшүүд хабарай паар хахалха агрегадуудаа хоёр халаанда hаадгүй хүдэлгэнэ. Эндэхи таряашад 1514 гектарта ороохото ургамал тариха юм. Мүнөө 1200 гаран гектарай паар борнойлжо үрдинхэй. Тиихэдэ механизаторнууд майн 10 болотор 420 гектарта хабарай паар хахалжа тарилгада бэлдэхэ түсэбтэй. Энэ даабаряа саг болзортонь сүм дүүргэхын тула ажалшадай уласхоорондын hаналаа нэгэдэлгын hайндэрэй үдэрнүүдтэ hэтэ ажаллажа гарахаар зорилго хараалаа. «Хабарай үдэр жэл соо тэжээдэг» гэдэгтэл, эндэхи механизаторнуудта мүнөө час, минуташье шухала үнэтэй байна ха юм. Тиимэhээ эдэнэр хабарайнгаа тарилгын хаhа болзорые унжагайруулхагүйн түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлнэ.

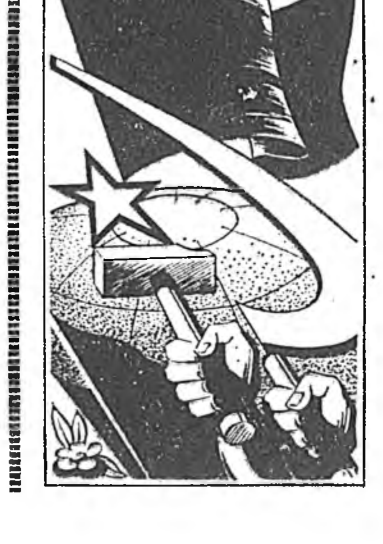
— Тарилга хэхэ газараа hайнаар бэлдэхэ гээшэ механизаторнуудай гол зорилго. Хабарай паар хахалха хүдэлмэридэ Николай Петрович Шешурев hайнаар ажаллана. Мүн хартаабхашан Иван Петрович Веревкин, кукурузашан Иван Георгиевич Дампилов гэгшэдэй хэhэн хүдэлмэри шанартайгаар бүтээгдэнэ. Эдэ нүхэднай халаанайнгаа нормо холо үлүүлдэг гуримтай, — гэжэ ахамад агроном Ф. С. Ворона магтан хэлэнэ.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй хабарай тарилгын хүдэлмэри түрүүлэн эхилhэн тус колхозой механизаторнууд байгша ондо гектар бүриhөө 20 центнерhээ бага бэшэ ороохо таряа суглуулжа абахаар зорилго харааланхай юм. Тогтууритай баян ургаса ургуулхын тула машина техникэеэ саг болзортонь заhабарилжа, түгэс бэлдэhэн байна. Мүн тарилгада хэрэглэгдэхэ үрэhэнэйнь ороhон hайнаар сэбэрлэгдэжэ илгагдаhан, дулаан агаараар үлеэлгэгдэhэн, хордогложо бэлдэгдэhэн юм. Тэрэшэлэн таряанай тоог дээрэхи хүдэлмэри hайнаар эмхидхэгдэнхэй. Пслевой стануудта хамтын байранууд, улаан булан, столово түгэс түхеэрэгдэнхэй. Механизаторнууд шанартай халуун эдеэгээр хоолоулагдана. Улаан булангань шэнэ газар, журналнууд номууд асарагдадаг. Ханаарнь механизаторнуудай абаhан социалис уялганууд, үдэр бүхэндэ хэжэ байhан ажалайнь дүнгүүдые тэмдэглэхэ самбар, социалис мүрысөөнэй гуримууд аржытар бэшэгдэнхэй үлгөөтэй байха юм. Тобшолбол, эндэхи таряашад хабарайнгаа тарилгын хүдэлмэриие тон богони болзорто, агротехническэ эгээл hайн хаhа сагтань эрхим шанартайгаар үнгэргэхэ зорилготойгоор тэмсэжэ байнад.

Н. ДРИГЕНОВ,
Вл. ЖИГЖИТОВ.

Хяагтын район.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ; Агрегадууд хабарай паар хахалжа, тарилгада бэлдэчэ.

ДАБАГДАШАГҮЙ ХҮСЭН

ПУБЛИЦИСТИКЭ

АЖАЛШАН арадуудай һаналаа нэгэдэлгын һайндэр — Майн Нэгэн орон нютэгуудые улаан тугуудаар бүрхөөн, һүр жабхаланта урасхалаар эбхэрэн, түбинүүд дээгүүр тэгүүлэн дабшана. Ерэн табан жэлэй туршада ангиин тэмсэлэй, интернационализмын энэ ехэ жагсаалнууд капиталай оронуудай хубалза баяшуулай, хуурмаг зонхилогшодой һүрыень дарража ябана, «Бүхы дэлхэйн пролетаринар, нэгэдэгты!» гэһэн уряа жэл ерэхэ бүри улам хүсэтэйгөөр нээрнэ.

Абьяаста энэ һайндэрэй ашаар Россин пролетаринарай ангиин үзэл бодол арьбадхагдажа, Агууехэ Октябрьда хүргэһэн алдартай. Тэрэ гэһээр дэлхэйн зурганай нэгэ хубида, удаань бүхы социалис дэлхэйдэ Майн Нэгэнэй жагсаал эб найрамдалай, эб нэгэдэлэй, эрхэ сүлөөтэ ажалай һайндэр гэжэ тэмдэглэгдэдэг болонхой.

Зуу гаран наци болон арад үндэһэтэдһөө бүридэһэн түрүүшын социалис гүрэн Коммунис партиингаа хүтэлбэреэр түйлаһан амжалтануудаараа омогорхон, зохёон байгуулхы ажалдаа шэнэ илалтануудтайгаар уласхоорондын энэ һайндэрые угтадаг заншалтай. Эдэ амжалтануудаймнай эшэ үндэһэниинь — арадуудай хоорондохи эб нэгэдэл, аха дүүгэй хани барисаан мүн гэжэ совет хүнүүд ойлгодог. Энээнэйл ашаар түүхын эгээн богони болзорто зуун жэлэй гээгдэлдэ ороһон Росси түрүү зэргэдэ гаргагдаа бэлэй. Энээнэйл ашаар бидэнэр Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ Дайнда илажа, буладаар хуяглаһан фашис булимтарагшадые бута сохижо гараабди. Энээнэйл ашаар дайнай хүндэ хүшэр шархануудые эдэгээжэ, Эхэ ороноо улам бүри хүсэ ехэтэй болгообди.

Совет хүнүүдэй эгээн эбтэй зетэй, ёһотойл интернационалистнууд байһыень гэршэлһэн жэшээнүүд хүдэлмэришэн-таряашанай засагай тогтоһон сагһаа хойнохи үедэ дүүрэн. Энээниие бүхы дэлхэйн ажалшан арадууд үнэн зүрхэнһөө сэгнэдэг.

Дайнай хүшэр жэлнүүдтэ дүшэн найман үншэн үлбэр үхибүүдые үргэжэ, бултыень хүнэй хэмдэ хүргэһэн украин эхэнэр Александра Деревскаягай нэрэ уласхоорондын планетнэ түбэй (Кембридж, США) шиндхэбэреэр һаяхана олдоһон шэнэ бишыхан планетэдэ олгогдоһон байна. Энээнтэй дашарамдуулан, эдэ үхибүүдэй нэгэн — Федор Деревский иигэжэ хэлээ: «Манай эжы дайнай харгы дээрэ дайралдаһан үншэн үхибүүдые суглуулаа, гитлеровецүүдээр хүреэлэгдэһэн Ленинградһаа асарагдаһан хүүгэдэй гэрнүүдэй эгээн үлбэр бишыхануудые үргэхэеэ абаа бэлэй. Тэдэнэрэй зариманиинь өөрынгөө нэрыешье мэдэхэгүй заахануud байгаа. Деревскитэнэй бүлэдэ би жэлтэй үхибүүн байхадаа ороо һэм. һайхан сэдьхэл, инаг дуран, бүлын гуламта бүлын ёһо заншал юун гээшэб гэжэ эндэһээ ойлгожо абаа хүм. Би ямар яһатан байһанаа мэдэхэгүйб. Теэд ородуудай, украинецуудай, башкирнуудай, чувашуудай, немецүүдэй, татарнуудай түрэһэн аха дүүнэрбди гэжэ байдаг бүлэдэ тэрэ ямар удхатай байхаб. Бидэнэр бултадаа Деревскитэн болонобди». Иигэжэл манай орон дотор үндэһэ яһатан зоной аха дүүгэй холбоо барисаан бэхижэжэ, ажамидаралта сэсэг шэнги һалбарна ха юм.

Совет арадуудай эб нэгэдэлэй, зохёон байгуулхы ажалай ямар ехэ аша үрэтэй байһыень хоридохи зуун жэлэй агууехэ — Байгал-Амарай түмэр замай барилга элишэлэн харуулаа. БАМ арадуудай ёһотойл нэгэдэмэл бүлэ, интернационализмын лаборатори байһыень гэршэлээ. Эхэ оронноймнай бүхы союзна республиканууд энэ ехэ барилгада хабаадана. БАМ-ай гансахан Буряадай участок дээрэ 60 наци ба арад үндэһэтэнэй түлөөлэгшэд эбтэй зетэйгээр ажаллажа, түсэбтэ даабаринуудаа болзорһоо урид бэелүүлнэ. Тиихэдээ тэдэнэр бэе бэедээ туһалха, бэе бэедээ найдаха гэһэн сэдьхэл зоригтойгоор хүдэлнэ, сүлөө сагаа үнгэрөөнэ.

Эгээл тиимэ жэшээнүүдые манай республикын ажалша бусадшье коллективүүдтэ харанабди.

Холбоолжоной уурхайн «экскаваторай машинист П. В. Бальжинимаевай экипаж республика дотороо мэдээжэ. Тэндэ хэдэн үндэһэ яһанай хүнүүд эбтэй һайнаар ажалладаг. Түрүү онол аргануудые хэрэглэжэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, гаргашаяа хорооохо гэжэ бултадаа оролдодог юм. Экипажай гэшүүдые гансал ажал нэгэдхэнэ бэшэ. Эдэнэр спортдо дуратай зон, бүхы сүлөө сагаа хамтадаа, гэр бүлынхидөөрөө үнгэргэдэг гуримтай.

Хабарай энэ гэрэлтэ һайхан үдэр заводууд болон фабрикануудай, таряалан болон фермэнүүдэй ажалшад, совет интеллигенци Майн Нэгэнэй жагсаалда гаража, түйлаһан амжалтануудаа Эхэ орондоо элидхэнэ, партиингаа XXVI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлжэ байһан тухайгаа тоосоно. Амжалтануудаймнай ехэ. экономикымнай бата бэхи байгаал һаа, Совэдүүдэй ороной уласхоорондын нэрэ хүндэ дээгүүр байха, дэлхэй дээрэ эб найрамдал улам бэхижүүлэгдэхэ гэжэ тэдэнэр булта мэдэрнэ.

Совет хүнүүдтэ элидхэхэ, тоосохо юумэн яһала бии. КПСС-эй XXVI съездһээ хойшо үнгэрһэн жэлнүүдтэ оронноймнай экономическа болон научно-техническэ нөөсэ хүсэн нилээд ургаа, бэеэ хамгаалха хүсэниинь дээшэлээ. Үнгэрһэн жэлэй үрэ дүнгүүд яһала һайн. Промышленность найдамтайгаар хүгжөөгдэнэ, СССР-эй Эдеэ хоолой болон Элшэ хүсэнэй программанууд урагшатайгаар бэелүүлэгдэнэ, экономикын ашаг үрэ дээшэлүүлэгдэнэ.

Буряад оронойшье ажалшад Майн Нэгэниие эршэтэ ажалаараа угтаба. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй түсэбүүдые ба социалис уялгануудаа заабол бэелүүлхэ гэжэ хүнүүд үсэд шангаар оролдоно. Энээниие үнгэрһэн дүрбэн һарын дүнгүүд элишэлжэ үгэнэ. Хото, хүдөөгэй ажалша коллективүүд ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын, продукциин өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулхын, шанарыень һайжаруулхын түлөө тэмсэнэ. Энэ талаар Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай, «Электромашина» заводой, Сэлэнгын целлюлозно-картонно болон Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадуудай, Тимлюйн асбо-цементнэ зүйлнүүдэй болон шэлэй заводуудай коллективүүд ехэ юумэ хэнэ.

Республикымнай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд Эдеэ хоолой программа бэелүүлхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулжа байна. Гүрэндэ һү, үндэгэ худалдаха түсэб нилээд үлүүлэн дүүргэгдөө.

Арадай хүсөөр байгуулагдаһан манай социалис гүрэнэй бүхы баялиг тэдэнэрэй өөһэдынь бүрин мэдэлдэ байдаг. Мүнөө үедэ арадай ажана байдалай хэмжээе дээшэлүүлхэ зорилгонууд хээээ хээээнэйхиһээ гүнзэгыгөөр, үргэн дэлисэтэйгээр шиидхэгдэжэ байна. Юрэнхы эрдэмэй ба мэргэжэлэй һургуулинуудай һуралсалые шэнэдхэн хубилгаха талаар бүхы совет арадай зүбшэлгэдэ табигдаһан, СССР-эй Верховно Совэдэй сесси дээрэ баталагдан абтаһан политическэ ба социальна ехэ удха шанартай энэ документ хүнүүдые дүрбэн тэгшээр хүмүүжүүлхэ, залуу үетэниие үйлэдбэритэ ажалда һайнаар бэлдэхэ хэрэгтэ зорюулагданхай. Үнгэрһэн жэл ниитын фондһоо хүн зоной абадаг тэдхэмжэ болон хүнгэлэлтэнүүд урда жэлэйхиһээ 4,6 процентээр дээшэлжэ, 134,5 миллиард түхэригтэ хүрэһэн байна.

СОВЕТ ОРОНОЙ эрхэ сүлөөтэ арадуудай ленинскэ хани барисаае һандаргаха хүсэн дэлхэй дээрэ байхагүй. Энэ хани барисаанай аша үрые бүхы совет нацинууд болон арад үндэһэтэн эдлэжэ байна.

Энэ жэлэй жэгүүридэ мүнхэ һайндэр дэлхэй дээрэхи абарга ехэ тулалдаантай — эб найрамдалай түлөө тэмсэлтэй, ядерна дайе буруушааһан хүдэлөөнтэй ниилэжэ, улам хүсэтэйгөөр бурьялна. «Ядерна дайн хэрэггүй!», «Амгалан тайбанаар ажаһууха!» «Американ ракетэнүүдые Европоһоо холодуулха!», «Ракетэнүүдэй орондо — ажал!» гэһэн арад түмэнэй эрилтэнүүд бүмбэрсэг дэлхэйн бүхы хубинуудта зэдэлнэ.

США-гай мүнөөнэй захиргаан дэлхэй дээрэхи түгшүүрилтэ байдалые зорюута хурсадхаха, гүрэнүүдэй хоорондохи зохид харилсаае һандаргаха, буу зэбсэгээр урдилдалгые шангадхаха гэжэ бүхы хүсөөрөө оролдоно.

Өөһэдынгөө шунахай, бүхы дэлхэйе мэдэлдээ абаха гэһэн политикые зүбтүүлхэ хүсэлтэйгөөр Рейган болон тэрэниие тойрогшодой заабаряар «Совэдэй сэрэгэй аюул», «СССР-эй булимтархы хүсэлнүүд» гэһэн зэбүүрхэмэ худал хуурмаг үгэнүүдые американ пропаганда үдэр һүнигүй дабтажа, Америкын болон бүхы дэлхэйн слон миллион хүнүүдэй ухаан бодолые балартуулхые оролдоно. Теэд энэнь американ империализмын политикын бодото зорилгые далдалха гэһэн хүсэлтэй гэжэ хүнүүд ойлгодог боложо байнхай. Энэнь ядерна дайнда эсэргүү хүдэлөөндэ элеэр харагдана.

Советскэ Союзай эб найрамдалта гадаадын политика, ядерна дайе сараха, юртэмсэдэ буу зэбсэг гаргахагүй гэһэн дурадхалнууд хүн түрэлтэнэй амин шухала зорилгонуудтай тааралдана. СССР болон социалис хани нэгэдэлтэ оронууд гүрэнүүдэй хоорондохи хани барисаае бэхижүүлхэ, эрдэм-техникын дэбжэлтые амгалан байдалда хэрэглэхэ ондо ондоо байгуулалтатай оронуудай хоорондохи холбоое үргэдхэхэ талаар бодото жэшээ харуулна. Энээниие Советскэ Союзай эмхидхэһэн юртэмсые шэнжэлхэ уласхоорондын арбан нэгэдэхи экипаж гэршэлжэ үгэнэ. Советскэ Союзай болон Индиин арадуудай хани барисаан урга үргаһаар юртэмсэдэ хүрэбэ гээшэ. Хэмэл «Салют-7» станци дээрэ совет космонавтнуудтай хамта юртэмсын гүн соогуур ниидэжэ бусаһан Индиин космонавт Ракеш Шарма бүмбэрсэг дэлхэйнгээ гоё һайханаар, гүрэнүүдэй хоорондо ямаршье хилэ хаалтануудай үгы, бултадаа хамта шэнги харагдаһанаар сэдьхэлээ хаһаһан байха юм. Индиин космонавт агууехэ ажалша бэрхэ, хүндэмүүшэ арадтаяа хамта Майн Нэгэниие һайндэрлэжэ байхадаа, арадуудай хоорондохи хани барисаанай ямар ехэ гша туһатай байһые үшөө дахин тэмдэглэжэ бүхы дэлхэйдэ элишэлэн харуулна.

Ажалшадай уласхоорондын һаналаа нэгэдэлгын һайндэр — Майн Нэгэнэй үдэр түби дэлхэйн бүхы арадуудта совет хүнүүд үнэн сэдьхэлһээ гараа һарбайжа, эбтэй зетэй байхые, һайндэрэйнгээ алхамые бүхы ажалшадай интернациональна аха дүүгэй холбоонтой хамтаруулхые хүсэнэ. Энэмнай одоошье дабагдашагүй хүсэн лэ.

Б. ГЫЛЫКОВ,
журналист.

УЛАСХООРОНД... ШЭНЖЭЛ...

ИЛАГДАШАГҮЙ ҺАНАЛАА НЭГЭД...

Эб найрамдалай, ажалай ба хабарай һайндэр — Майн нэгэн дахяад бидэндээ хүрэжэ ерэбэ. Энэ һайндэрэй улаан тугуудай намилзаан доро бүхы оронуудай ажалшад империализмда эсэргүү, эб найрамдалай, демократиин ба социализмын түлөө тэмсэлдэ өөһэдынгөө һаналаа нэгэдэлгые элирхэйлэн харуулна.

Майн 1-нэй һайндэрэй эхи захын табигдаһанһаа хойшо 98 жэл үнгэрбэ. Тиихэдэ, Америкын Чикаго городто эгээл юрын эрхэнүүдые мэдэрхэ эрилтэ капиталистнуудта табиһанайнгаа түлөө хүдэлмэриинэд буудуулан унаһан байна. Майн 1-нэй дайшалхы үг удха мүнөөшье онсо шухала байһан зандаа. Мүнөө энэ хабарай урин дулаан үдэрнүүдтэ олон миллион хүнүүд оройдоошье һанаа амархан гү, али бэеэ һамааруулан һуухые хүсэнэгүй. Хүниие дарлан мүлжэлгын байгуулалтатай оронуудта ажал ба капитал хоёрой хёмороон улам хурсадана. Империализм ба хархис хүсэнүүд уласхоорондын байдалые эсэстэнь хүрэтэр шахардуу болгожо, эзэрхэг түримхэй ябуулгануудаа улам түргэдхэнэ.

Бүхы оронуудай ажалшад орёо бэрхэшээлтэй, угаа аюултай эрхэ байдалда өөһэдынгөө һаналаа нэгэдэлгын һайндэрые угтаха баатай болоно. Шахардуу шанга байдалай тохёолдоһон ушар НАТО-гай империалис хүсэнүүдэй, нэн түрүүн США-гай эзэрхэг түримхэй политикаһаа эхи захатай.

Капитализмын юрэнхы кризисэй гүнзэгырхэ бүри засагай хүтэлбэридэ байһан буржуази гансахан өөрынгөө ороной ажалша олоннитын аша туһын хэрэгүүдээр бэшэ, харин өөртэйнь үрдилдэгшэдые дараха гү, али тэдэндэ хоро хүргэлгөөр бэрхэшээлтэ байдалһаа гараха арга зам, хэтэрхэдээ гадаадын политикада балмад муухай ааша бэдэрдэг гэһэн Ленинэй һанаа бодолой зүб байһаниинь мүнөө дахяад эли болоно. Энэ ушар мүнөө үе сагта социалис оронуудай ба түрүү үзэл бодолтой бусад хүсэнүүдтэй зүришэлдөө үүдхэхэ политикадань эли тодоор харагдана.

Ушар иимэһээ социалис аха дүү оронуудай нэгэдэл ба жагсаал айхабтар шухала болоно. Тиимэл хадань Варшавска Договорто ородог гүрэнүүдэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй комитедэй апрелиин 19—20-до Будапештдэ үнгэрэгдэһэн ээлжээтэ заседани дээрэ дайнай аюулые усадхахаар эрид шиидэнги байһанаа тэрэ нэгэдэл үшөө дахин харуулһан байна. Тиимэл хадань шахардуу шанга байдалые һуларуулгада тэхэрихын түлөө хүсэлэл оролдолго гаргадаг дэлхэйн бүхы үүсхэлнүүдтэй социализмын харилсаа холбооe үргэлхэхэ шухала. Тиимэл хадань империализмын тоонгүй байжа шадахагүй нүлөө ехэтэй ушар байдал — дайнда эсэргүү хүдэлөөндэ Советскэ Союз түйлай ехэ анхарал хандуулна. Тиимэл хадаа һунгагшадай урда нүхэр К. У. Черненкын хэлэһэн үгэ дотор амгалан ёһоор зэргэ оршон ажаһууха ёһо гурим тогтоолгодо шэнэ арга боломжонуудые олгомо һүүлэй үеын совет эб найрамдалта эдэбхи үүсхэлнүүд тон үнэтэй байна.

Шахардуу шанга байдалые һуларуулгада тэхэрилгэ хадаа эб найрамдалые аршалан хамгаалга ба бэхижүүлгын гол асуудалнуудаар гүрэнүүдэй хоорондо хөөрэлдөө хэхэ эрилтэ табижа байна гэжэ гүнзэгыгөөр этигэжэ байһанаа Варшавска Договорой гэшүүн-гүрэнүүд элирхэйлэн мэдүүлээ. Тингэхэ зуураа мүнөөнэй политическэ хөөрэлдөөндэ ядерна дайнай аюулые зайсуулгын, буу зэбсэг ехээр бүтээн гаргалгые болюулжа, тэрэниие, илангаяа ядерна зэбсэгүүдые хүряан абахын тулада бодото арга зам бэдэрэлгын асуудалнууд гол һуури эзэлхэ ёһотой гэжэ тэдэнэр харана.

Мүнөөнэй эрхэ байдалда Европодо эб найрамдал ба аюулгүй байдал хангаха гол эрилтэ гэхэдэ, энэ түби дээрэ ядерна шэнэ зэбсэгүүдые нөөсэлхэ ябадалые болюулха хэрэгтэй. Энээнтэй дашарамдуулан эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүдэй дэмжэлгэтэйгээр социалис оронууд Баруун Европодо дунда зэргын зайда буудагдаха американ ядерна ракетэнүүдые тараан тодхолгые болюулха эрилтэ табина. Тингэхэ зуураа, хэрбээ тодхогдоод байһан ракетэнүүдые гэдэргэнь гаргаха ябадалда зорюулагдаһан хэмжээнүүдэй абтаа гээшэ һаа, социалис гүрэнүүдэй энэ талаар бэелүүлжэ байһан харюугай хэмжээнүүдые болюулгада зорюулагдаһан алхамууд хэгдэхэ гэжэ тэдэнэр мэдүүлнэ.

Ядерна буу зэбсэгүүдые түрүүлэн хэрэглэхэгүй тухай уялга бэе дээрээ даажа абаагүй ядерна оронуудай тиимэ юумэ хэхын түлөө Советскэ Союз ба социализмын бусад оронууд эдэбхи ехэтэйгээр тэмсэл хэнэ. Ядерна буу зэбсэгүүдые гүйсэд дүүрэнээр ба бүгэдэ ниитээрээ хорихо; тоогой ба шанарайшье талаар ядерна зэбсэгүүдые б... гые даб дээрэ зогсоохо; ... һайдые милитаризацилга, ... дайдада, тэндэһээ газар т... рэглэхэ ябадалые хорихо; ... зэбсэг хэрэглэхэ ябадалые ... дээрэ хорихо ба тэдэниие ... мэтын айхабтар шухала а... бодото ёһоор хаража, шии... гые түргэдхэхын түлөө со... нууд оролдоно.

Майн 1-нэй һайндэрэй ... Баруун Европодо, США-д... болоһон эб найрамдалай т... тын хабарай добтолгын ... эсэргүү тэмсэл илангаяа ... харагдаа. Түрүүшын добто... лэгдэхэ американ шэнэ р... тараан тодхолго эб найрам... баримталагшадай хүдэлөө... замхаагаагүй гэжэ олонит... маршнууд элирхэйлэн хар... хадаа урдынхи мэтэ мү... эгээл ехэ хүсэтэй. олон т... далга ехэтэй хүдэлөөн ба... Дайнда эсэргүү хүдэлөөн... шад Баруун Европын газ... ядерна ракетэнүүдэй, тэрэ... ческэ ба бактериологическ... дэй сүм абаашагдаагүй са... сэгүүдые хуряан абалга... хубилалтын хэгдээгүй, эб... бэхижүүлэгдээгүй сагта т... таһалдуулхагүй гэһэн хүсэ... эрид шууд мэдүүлэнхэй... тантнуудай олон мянган ... Рейганэй захиргаанай эзэ... хэй хараа шугамые, буу з... гаргалгые, өөһэдынгөө б... байдалые хамгаалжа бай... гуа ба бусад оронүүдта ... США-гай бэелүүлжэ бай... ябуулгануудые зэбүүрхэн ... Эб найрамдалай маршнууд... шадай «Ракетэнүүдэй ор... мэри үгэгты!» гэһэн эрид ... бүхы дэлхэйдэ суурятан...

Эб найрамдалые аршалан ... аюулгүй байдал ба харил... бэхижүүлхэ, буу зэбсэг е... гые хизаарлаха, Европо... кан ракетэнүүдые гарга... ажалша хүнүүдэй хүсэ е... НАТО-гай оронуудай зас... бэри барингшадай ами амин... хараа бодол баримталха... һална. Мүнөө үе сагай ... асуудал — ядерна буу зэб... заарлаха ба хороохо тал... арбан жэлэй туршада мү... дөөнэй хэгдээгүй байһан т... хаанагүй, тэрэ тоодо Хо... дуулта өөһэдтэншье һан... байдал тохёолдонхой. Де... партиһаа США-гай през... шаалда кандидадаар дэба... сенатор Харт гэгшэ Рей... гаанай политикые буруу, ... гэжэ нэрлэһэн байна. «... шангай мүнөөнэй толгойло... сэгүүдые хиналта доро ... айхабтар онсо шухала ... өөрынгөө политическэ у... хэрэглэнэ гэжэ би тоол... тэрэ мэдүүлээ. — Жэшээнь, ... США-гай президент энэ ... хэдэ хэдэн «үүсхэлнүүды... Гэбэшье тэдэнэйнь баран... гүй, Советскэ Союзда огто ... байһаниинь ойлгосотой. һу... американ һунгагшадта н... рилгоор Рейганэй полити... ябуулгада хохидол ушаруу... юушье хэхэеэ оролдоногү... сэгүүдые хороохо тухай ... талаар США өөһэдынгөө ... лые хубилгаха ёһотой».

Майн 1-нэй демонстра... баадагшад хөөрэлдөө х... юумэ харуулха бэшэ, хар... зоримгой, адли тэгшэ б... һайн, эб найрамдалай ху... түлөө харюусалгаар нэб... рэлдөө хэхэ эрилтэ эрид ... Тэдэнэй дайшалхы лозун... түрэлтэнэй ухаан бодолой ... техническэ асари ехэ тү... эбдэн һандаргалгада бэшэ, ... гээн байгуулгын албанда ... хын тулада эсэстэнь хүрэт... бэлэн байлгын бодото гэр... Үлэн хооһон байдалые, үб... гые, үгытэй ядуу байдалые ... ба онсо шухала бусад ас... шиидхэлгэ бэелүүлжэ эхил... хүн түрэлтэн хэмжээлэгд... арга боломжонуудые хэрэг... ха ба хэрэглэхэшье ёһото... тулада научно-техническэ ... имагтал хүнүүдэй амгалан ... сэл эрмэлзэлэй аша туһа... дэхэнь онсо шухала.

Г. Ш...

Г. ДАШАБЫЛОВ

МАЙ

Малагар улаан наран
Маряаһаар гараба энеэбхилэн,
Май, шамайем шаран,
Магнайеш жэгнэбэ
эрхэлүүлэн.
Дуулим тэнюун талаар
Дуугаа дуулан алхалба гүш?
Сэбэр тунгалаг даа агаар—
Сээжыем һэргээн жаргаба
гүш?
Сэсэгүүдэй баглаае хүлеэгыш,
Сэлгеэ һэбшээгээр үлеэгыш.
Ургынуудай сэнхир дэльбэ
Урматай зохидоор эльбэ!
Урихан хара нюдыем
Уһатуулан хүхеэн
һаргуулыш.
Хүн сагаан хонидыем
Хурылан туужа адуулыш.
Алтан таряанай үрэһые
Арбан таладам шэнгээһэн,
Ногоон хибэс зүлгые
Тогоон нугадам дэлгээһэн,
Бүхы олон хэрэгүүдыем
Бүридхэн мүнөө хараһан,
Уран хонгёо шүлэгүүдыем
Дуран соогоо шагнаһан,
Һалбархы үлзытэй саг,
Һайхан жэлэй сасаг —
Дорюун май, шамдаа
Доро дохин байнаб даа.
Хүлгүү ехэ хотонууд,
Хүнды сэхэ гудамжанууд
Улаан тугаар далбана,
Дулаан шамайем даллана.
ГЭС—эмээлтэй мүрэнүүд
Гэрэл үгэжэ мушхарна.
Дүлии байһан хүтэлнүүд
Дүүен һэреэд тушхарна.
Байгалһаа Амар хүрэтэр
Бар хүбшые һэтэр
Булад замай зүүлэхэ,
Улад зоной гүйлгэхэ
Түглэ тайга соогуур
Түмэн галнууд яларна.
Шулуун хаданууд доогуур
Шугам тоннель матарна.
Аласһаа аласта эршэтэй,
Асариһаа асари хүсэтэй
Совет арадайм соло
Соностоно аяар холо.
Аша туһатай ажаллан,
Ажаһууха тон амгалан —
Арюун хүсэлнай шэмэглэнэ,
Сарюун хабараар сэсэглэнэ.
Һалбархы үлзытэй саг,
Һайхан жэлэй сасаг —
Дорюун май, шамдаа
Доро дохин байнаб даа.
Энхэ тайбанай зулайда
Мүнхэ сэсэг тарижа,
Элдин дэлхэйн манлайда
Эбэй тугуудые барижа,
Арадууд һаналаа нэгэдэнхэй,
Амгалан жагсаал татана.
Дай сарахаар шиидэнхэй,
Май, шамаяа угтана.
Бүмбэрсэг энэ Газарнай
Бүмбэгэ бэшэл—үлгымнай.
Аюул галһаа һэргылхэ
Агуу зорилгомнай ехэ.
Хамаг түбиин хүнүүд
Халуун гараа һарбайгыт!
Жагсаһан манай зэргэнүүд,
Жабхалантайгаар шармайгыт!
Нейтрон, водород бомбоһоо
нютаг дайдаяа аршалха,
Далита ракетэ, һомонһоо
Дабаан ууладал халхалха
Бата дорюун найдамтай
Баатар сэрэгнай бии.
Хэндэш харюусаха хабатай
Хэдыш хүсэмнай бии.
Һалбархы үлзытэй саг,
Һайхан жэлэй сасаг —
Дорюун май, шамдаа
Доро дохин байнаб даа.

МАРТАГДАШАГҮЙ НҮХЭСЭЛ

Совeдүүдэй орон интернационалис уялгаяа дүүргэн, Ази, Африкын болон Латиин Америкын хүгжэжэ байгаа олон тоото оронуудай арадай ажахыда техническэ болон бусадшье туһаламжа үзүүлжэл байдаг гээшэ. Манай ороной хүгжэн һалбаржа байхые бодото байдалаарнай хаража, мэдэжэ байһан хариин оронуудай ажалшад экономическа хүгжэлтөөрнай, соёл гэгээрэлээрнай, һуудал байдалаарнай һонирхохоһоо гадна, агууехэ ород хэлыемнай шудалхые хүсэдэг болонхой. Металлургнууд ба горнягууд, энергетигүүд ба химигүүд, геологууд ба нефтянигууд, агрономууд ба элдэб мэргэжэлэй эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэдтэй зэргэ багшанар олоороо хариин гүрэнүүдтэ ошожо хүдэлнэ. Би СССР-эй Гэгээрэлэй министерствын даабаряар Вьетнамай Социалис Республикада ошожо, һуралсалай хоёр жэлэй туршада ород хэлэ заажа байһанаа бусааб.

Мүнөө арадуудай уласхоорондын һаналаа нэгэдэлгын һайндэртэй дашарамдуулан, эндэ юун гэжэ хэлэлтэйб? Вьетнамдашье Майн Нэгэн эб найрамдалай, ажалай ба алтан хабарай һайндэр гэжэ нэрлэдэг байха юм. Зүгөөр Вьетнамай хабар манайхиһаа илгаатайхан байна. Тэндэ мүнөө дулааншье һаа, ехэ бороотой, һалхитай байһан байха. Бүхы дэлхэйн пролетаринарай һаналаа нэгэдэлгын үдэр Вьетнам ороной ажалшад нэгэ хүн шэнгеэр Майн Нэгэнэй демонстрацида гарадаг заншалтай юм.

Вьетнамай эртэ урдын ниислэл хото байһан Хюэ хотын багшанарай институдай хари хэлэнүүдэй отделенидэ ород хэлэ заагааб. Энэ городто би эгээл түрүүшын совет мэргэжэлтэ байһанби. Тиимэһээ дүүрэн анхаралтайгаар хүреэлээтэй байһамни мэдээжэ. Вьетнамецууд совет мэргэжэлтэдые айхабтар хүндэлдэг, аргагүй дуратай юм байна гэжэ бэе дээрээ мэдэрээ гээшэб. Хариин ороной хүнүүдтэ ород хэлэ заалгамнай манай системэдэл адли бэшэ ааб даа. Гол түлэб яряанай хэлэндэ һургахаш. Ород үгэнүүдые сээжэлдүүлжэ, зүбөөр хэлүүлжэ, мэдүүлэл зохёолгохош. Гушаад студентнэрһээ бүридэһэн гурбан бүлэгтэ ород хэлэ заадаг байгааб. Тэдэнэрни ород хэлэнэйнгээ хэшээлнүүдые тэсэжэ ядан хүлеэдэг һэн. «Мадам хорошо, мадам красиво» гэжэ байжа баяраа мэдүүлхэ.

Хюэ хото байгаалиингаа талаар айхабгар һайхан. Тиимэһээнь Зүүн Урда Азидахи эгээл томо гидростанци Хара мүрэн дээрэ барижа байһан манай ороной мэргэжэлтэд Хоабинь городһоо Хюэ аяншалха, амархаяа ерэдэг һэн. Уулзахабди, «Яажа эндэ гансараа байна гээшэбши, зоригтойл эхэнэр байнаш даа»,— гэжэ намаяа урмашуулан һагад гайхаха. Хоабинь город манай белорус Хатыньтай анда хотонууд юм. Эдэ хоёр городой хуби заяаниинь адли байһан тула анда болоһон намтартай.

Һуралсалай хоёрдохи жэлые би СРВ-гэй ниислэл хотодо үнгэргөөб. Эндэ мүн лэ багшанарай институтда ород хэлэ заагааб. Ханойдо манайхин олон ааб даа. Университедтэньшье ород хэлэн заагдадаг. Пушкинай нэрэмжэтэ Москвагай институдай филиал тэндэ нээгдэнхэй.

Вьетнам арад ород кинофильмнүүдтэ ехэ дуратай. «Война и мир», «Анна Каренина», «Москва слезам не верит» гэжэ картинанууд ехэ амжалтатай үнгэрөө һэн.

Ябаһан лэ газартамни намайе ямар яһанай хүмши гэжэ һонирхохо, өөһэдынгөө ёһо заншалаар хүндэлхые оролдохо байгаа һэн. Биньчитьен гэжэ провинциин эхэнэрнүүдэй эмхиин түрүүлэгшын үүсхэлээр нүхэдни намда вьетнам эхэнэрэй үндэһэн арадай хубсаһа оёжо үгөө бэлэй. «Танда ехэ гоёор таарана. һайхан вьетнам эхэнэр болонот»,—гэжэ студентнэрни хүхилдөө бэлэй. Энэ мэтэшэлэн, хөөрэхэ болоо һаа, һонирхуулха юумэн олон. Мянга гаран янзын розо сэсэг, манай магнолидол адлирхуу чампа гэжэ модон—олоной гайхал ааб даа. Тиихэдэ эртэ урда сагай архитектура, хүшөөпамятнигууд хэлэшэгүй һонин, гоёшье. Вьетнам арадай сэдьхэл, хүндэмүүшэ налгайнь, ажалша бэрхэнь иимэ һайхан байгаалидаа тааранхай. Энэ арадай үнгэрһэн түүхэнь элитэшье һаа, ерээдүйнь гайхалтай һайхан байха зэргэтэй.

А. БОЛСОХОЕВА,
БГПИ-гэй багша, хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат.

Мухар-Шэбэрэй районой Никольск һууринда шэнэ һургуули энэ жэлдэ баригдаһан байна. Эндэхи һурагшад түрэл колхоздоо жэл бүри туһаламжа хүргэдэг. Жэшээнь, үнгэрэгшэ жэлдэ ахалагша классуудай һурагшад 6406 центнер сенаж, 2600 центнер силос бэлэдхэһэн, 1804 хониной нооһо хайшалһан байна.

Мүнөө тус һургуулиин коллектив КПСС-эй ЦК-гай апрелиин Пленумэй, мүн СССР-эй Верховно Совэдэй сессиин шиидхэбэринүүдые урма баяртайгаар угтажа, ажалдаа, һуралсалдаа амжалта түгэсөөр ябахые оролдоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Никольскын дунда һургуули.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

СЭНХИР ЭКРАН

АЖАЛШАДАЙ УЛАСХООРОНДЫН ҺАНАЛАА НЭГЭДЭЛГЫН ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время».

Улаан-Үдэ. 9.40 — Эб найрамдал ба хабар тухай дуунууд. 10.00 — **Совeдүүдэй талмай. Уласхоорондын һаналаа нэгэдэлгын үдэр — Майн 1-дэ зорюулагдаһан Улаан-Үдэ хотын ажалшадай түлөөлэгшэдэй жагсаал. һүүлээрнь концертын программа.**

Москва. 12.55 — «Нүхэр дуун» — бүхэсоюзна телеконкурс. Горький хотоһоо дамжуулагдаха. 13.40 — Е. Шевелева, «Мост у Остравы» гэһэн поэмэ. 14.00 — «Весна идет, весне дорогу» — киноконцерт. 14.45 — **Москва. Улаан талмай. Ажалшадай уласхоорондын һаналаа нэгэдэлгын үдэр — Майн 1-дэ зорюулагдаһан дамжуулга. һүүлээрнь пионернүүдэй һайндэрэй концерт.** 17.00 — С. В. Образцовой хүтэлбэри доро ГАЦТК-гай «По щучьему велению» гэһэн фильм-зүжэг. 18.10 — «Эрдэм ухаан ба техникэ». 18.20 — «В Сантьяго идет дождь» — Франциин ба Болгариин Арадай Республикын бүтээһэн уран һайханай фильм. 22.00 — Ажалшадай уласхоорондын һаналаа нэгэдэлгын үдэр — Майн 1-нэй, һайндэрлэлгэ тухай репортаж. 23.00 — «И снова звездный час» — фильм-концерт. 24.00 — Футболой шэнжэлэл. 00.30 — Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — Пионернүүдэй үетэнэй дуунууд 10.05—«Поэзи». А. Жаров. 10.35 —Арадай инструментнүүдэй «Русские узоры» гэжэ оркестрэй концерт. 11.05—«Бидэ БАМ баринабди». 11.50 — «Дуун хүнтэй хахасанагүй». 12.50—Мультфильм. 13.10—Баримтата фильмүүд. 13.4... тэ уран һайхан... мүүд. 14.45—М... **талмай. Ажал... рондын һана... үдэр — Майн 1... даһан дамжуул... пионернүүдэй ... церт.** 17.00 — ... нуудай ниисл... — кино-шэнж... В. Казаков. ... — Телеочерк. ... жэ классическ... церт. 19.00 — ... моса» — ... гын фильм. 19... ронов. «Милл... Моссоведэй ... нэй академи... фильм-зүжэг. 2... шадай уласхоо... лаа нэгэдэлгын ... нэгэнэй һайнд... репортаж. ... аттракцион» — ... фильм. 00.30 — ... барилдаагаар ... нат. Швециһээ ...

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Ажалша хүнүүдэй һаналаа нэгэдэлгын һайндэр» — түрүү бэшэг. Ажалай бэлэгүүд. «Бүмбэрсэг дэлхэйе түймэрһөө аршалан» — В. Дорощенкын статья.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Эдэбхи үүсхэл хадаа амжалтын түлхюур» — К. Мохортовой статья. «Дампилай поли» — Н. Дегтяревой статья. «Загаһашад аза талаантай байба» — И. Артюнинай статья. «Десантда гансал басагад» — Л. Лабаровагай статья. П. Бурмакинай фото-мэдээсэл.

Гурбадахи хуудаһанда. «Хани барисаан хадаа эгээл үнэтэй ашаан» — Бямбын хэлэһэн үгэ. «Нэгэл бүлөөр...» — В. Трухинай статья.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Париж, Мари-Роз, 4» — А. Праведниковай статья.

Реда...
Р. Б. Га...

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54 зам редактора—2-68-08 зам редактора—2-62-62, отв. секретарь—2-50-52, секретариат 2-66-76, отделы: партийной жизни—2-34-05, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, 2-57-63 информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81., корректорская—2-33-61, выпускающие —2-35-95, отдел объявлений —2-65-54.

Республиканская типография Госу... ственного комитета Бурятской АССР... делам издательств полиграфии и к... ной торговли г. Улан-Удэ ул. Ленина ... Н-03463. Заказ № 102. Индекс 04...